Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 268 (2252).
17 ШАНБА НОЯБРЬ 1973 й.
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

1973 Беш йиллик: ҳал қилувчи йил меҳнат вахтаси

КАМ МАБЛАҒ САРФЛАБ КЎПЛАБ СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРАЙЛИК!

★ ИШЧИ ЎЙЛАРИ

ЮТУҚЛАРНИ МУСТАҲКАМЛАБ

Заводимизда ишлаб чиқарилаётган лак-бўёқ маҳсулотларининг йигирмадан ортиқ давлатларда харидорлари бор. Тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифатли бўлишига йил бошидан эътибор бериб келяпмиз. Кейинги вақтларда мижозларимиздан бирорта ҳам шикоят тушмаганлиги бу соҳада амалга ошираётган тадбирларимиз яхши самара бераётганлигини кўрсатиб турибди.

Корхонамиз меҳнаткашлари ҳам барча илғор ишчи коллективлари қатори ҳал қилувчи йилнинг ўн ойини муваффақиятлар билан якунлади. Шу даврда 34240 минг сўмликка яқин лак-бўёқ маҳсулотлари реализация қилинди. Бу кўрсаткич планда кўзда тутилганидан ярим миллион сўмлик ортиқдир.

Қўлга киритилган ютуқларни янги зафарлар билан янада мустаҳкамлашга интилаётган коллективимиз шу кунларда Ўзбекистон ССР ва Республика Компартиясининг ярим асрлик тўйи шарафига бошланган социалистик мусобақани авж олдиряпти. Айниқса, шахсий беллашув иштирокчиларининг ғайрати авжида. С. Усканбоев, Ф. Моҳиршоева, В. Денисов, Г. Архашев сингари ўнлаб ишлаб чиқариш новаторларининг номларини фахр билан тилга олиш мумкин. Шахсий меҳнат календарларида 1974 ва 1975 йилларнинг турли ойларини қаршилаб олган бу пешқадамлар смена нормаларини икки бараваргача етказиб бажаряптилар.

Тўртинчи кварталнинг қолган икки ойида ҳам коллективимиз олдида масъулиятли вазифалар турибди. Биз камида етти миллион сўмлик маҳсулот билан буюртмачиларимизни мамнун этишимиз керак. Буни яхши тушунган коллективимиз ҳал қилувчи йилнинг қолган даврини зарбдор ойлар деб эълон қилди. Биз шу жадалликда ғайрат билан ишласак, йиллик программани муддатидан олдин сўзсиз бажарамиз ва қўшимча кўплаб лак-бўёқ маҳсулотлари ишлаб чиқарамиз.

С. ФАХРИДДИНОВА,
лак-бўёқ заводи ишчиси, коммунистик меҳнат зарбдори.

Ўқув йилига бағишлаб

Тошкент шаҳар партия комитетида марксизм-ленинизм университети биринчи курс тингловчиларининг янги ўқув йилига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишни шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Ш. Н. Шарипов очди.

Университет тингловчиларига шаҳар партия комитети секретари В. В. Барабаш янги ўқув йили бошланганлиги тўғрисида доклад қилди.

Йиғилишда, шунингдек, марксизм-ленинизм университети маркча-ленинча философия кафедрасининг мудири, фалсафа фанлари кандидати Ф. М. Прудников ва партия-хўжалик активи факультетининг иккинчи курс тингловчиси А. В. Осетров ўртоқлар сўзга чиқдилар.

«Партия XXIV съездининг ташқи сиёсат соҳасидаги программасини бажаришда КПССнинг фаолияти тўғрисида» деган темада Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг лектори Ш. Г. Яҳёев лекция ўқиди.

Йиғилиш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Х. Ю. Аслитдинова ва Тошкент область партия комитетининг секретари Б. А. Абдураззоқов ўртоқлар иштирок этдилар.

Тонгги газеталарда

◆ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев 16 ноябрда Киевдан Москвага қайтиб келди. Ўртоқ Л. И. Брежнев ЮСФР Президенти, ЮКС Раиси Иосип Броз Титонинг Совет Иттифоқига келганлиги муносабати билан Украина пойтахтида бўлган эди.

◆ 15 ноябрда Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Гвинея Демократик партияси Марказий Комитети Миллий сиёсий бюросининг аъзоси, Гвинея Республикасининг бош министри Л. Беавоги ўртасида музокаралар бошланди.

◆ КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукумати Гвинея Демократик партияси Марказий Комитети Миллий Сиёсий бюросининг аъзоси, Бош министр Лансана Беавоги бошчилигидаги Гвинея Республикаси партия-ҳукумат делегацияси шарафига 15 ноябрь куни Катта Кремль саройида нонушта зиёфат бердилар.

◆ КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 16 ноябрда Кремлда Америка савдо-саноат доираларининг вакили Арманд Хаммерни қабул қилди.

◆ КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан СССРда меҳмон бўлиб турган Куба Коммунистик партияси партия ходимларининг Куба Коммунистик партияси Марказий Комитети ички партия ўқуви бўлимининг мудири Антонио Диас Руис бошчилигидаги делегацияси Тошкентга келди.

Трикотаж фирмасида ёш малакали ишчилар тайёрлаш ишига алоҳида эътибор берилмоқда. Ёшларга ҳунар ўргатиш иши корхонанинг тажрибали мастер-ишчиларига топширилган.

СУРАТДА: корхона тўқув цехининг тажрибали моҳир тўқувчиси Л. Юсупова (чапда), ёш ишчи Маҳсума Каримовага янги технологик жараённи эгаллашда ёрдам бераяпти.

М. Нуриддинов фотолари.

● Партия маорифи шохобчаларида

Дастлабки машғулотлар

Тошкент шаҳар партия комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм университетининг филиаллари янги ўқув йилида янада кенг тармоқ отди. Октябрь районининг ташкилотлари ҳамда ўқув юртларида университетнинг тўртта янги факультети ташкил топди. Шулардан бири Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрлигида иш бошлади. Филиалда республика қишлоқ хўжалиги министрлиги ҳамда Ўзбекистон ССР совхозлар министрлигидаги раҳбар ходимлар билимларини оширадилар.

Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги қошида очилган марксизм-ленинизм университетининг филиалида «Главирсовхозстрой», «Узгипроводхоз», «Гипроводхлопок» лойиҳалаш институтларининг раҳбар ходимларидан 70 киши қатнашди.

Университетнинг яна бир филиали йирик олий ўқув юртларидан бири — Тошкент политехника институтида ташкил топди. 59-мактаб қошида ташкил этилган тўртинчи филиалда район ўқитувчилари, маданият ва медицина ходимларидан 80 киши билим олади.

Булардан ташқари, райондаги раҳбар кадрлардан 400 га яқин киши марксизм-ленинизм университетининг тингловчиларидир.

Янги очилган филиалларда дастлабки машғулотлар уюшқоқлик билан бошланди. Ҳамма ерда бўлганидек, бу филиалларда ҳам биринчи машғулот темаси КПСС Марказий Комитетининг апрель Пленуми (1973 йил) иш якунларига бағишланди.

● Техника шарофати

Меҳнат унумдорлиги ошди

Бугун

ВАГОН РЕМОНТИ ЗАВОДИДА ЯНГИ ЎРНАТИЛГАН ҚУЮВ МАШИНАДА ТАЖРИБА ТАРИҚАСИДА БИРИНЧИ ДЕТАЛЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИЛДИ.

Бу машинада юқори босимда деталь тайёрланади. Янги машина ўрнатилганлиги туфайли қўшимча қайта ишлашлар, ошиқча ишчи кучи бир неча баравар қисқарди. Маҳсулот ишлаб чиқариш 15 баравар ошди. Илгари эски усулда бир ойда 300-500 та деталь тайёрланган бўлса, эндиликда бир кунда 500 та сифатли деталь ишлаб чиқарилмоқда.

Техника шарофати туфайли завод республикамизнинг троллейбус қатнови йўлга қўйилган шаҳарларига эҳтиёт қисмлар юборади.

ЙИЛЛИК ПЛАН ТАЙЁР

«Узбекгидроэнергоцветмет» ишлаб чиқариш корхонаси мамлакатимиздаги пахтакор республикаларни пахта қуритувчи агрегатлар билан таъминлаб келаётган Иттифоқда ягона корхонадир. У қардош республикаларга ана шундай агрегатлар юбориш йиллик планини бажарди. Буюртмачиларга 100 та қуритиш мосламаси жўнатилди.

Бу йил корхонанинг янги ишлаб чиқариш базаси фойдаланишга топширилди. Натижада, электр двигателлари ва трансформаторларнинг барча турини капитал ремонт қилиш яхшиланди.

Корхона Болгария Халқ Республикаси буюртмасини ҳам бажарди.

«Учқун» тўқимачилик галантерея фирмасининг меҳнат аҳли йил сайин кенг халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ассортиментини оширмоқдалар.

СУРАТДА: сиз корхона тўқув цехининг ёш зарбдор тўқувчиси Ўғилой Тошпўлатовани кўриб турибсиз. Мунтазам равишда ўз топшириқларини ортиғи билан бажариб, сифатли маҳсулот ишлаб чиқараётган бу ёш ишчи бўлғуси йил ҳисобига меҳнат қилаяпти.

Уюшқоқлик билан

«Юлдуз» тикувчилик фирмаси партия комитети раҳбар кадрлар ва ишчиларнинг сиёсий ҳамда иқтисодий билимларини оширишига катта эътибор бермоқда. Партия маорифи ва сиёсий ўқув системасининг ҳамма звеноларида янги ўқув йили уюшқоқлик билан бошланди. Назарий конференциялар иқтисодий ўқув системасининг барча звеноларига бу йил 900 га яқин тингловчи жалб қилинган.

Фирмада бўлиб ўтган назарий конференция темаси КПСС Марказий Комитетининг апрель (1973 йил) Пленуми иш якунларига бағишланди. Бу ҳақда «Билим» жамияти Киров район ташкилотининг лектори — Ўрта Осиё медицина педиатрия институти илмий коммунизм кафедрасининг катта ўқитувчиси А. Головочев лекция ўқиди.

Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида КПСС XXIV съездидан кейин коммунистик қурилишда, социалистик Ватаннинг иқтисодий ва мудофаа қудратини оширишда ажойиб муваффақиятларга эришаётганлиги машғулотда фактлар тили билан тушунтириб берилди.

Бу йил фирмада сиёсий ўқувнинг 13 та мактаби иш бошлади. Жумладан, КПСС тарихи бўйича уч мактаб биринчи йил, бир мактаб—иккинчи йил; ишлаб чиқариш экономикаси ва уни бошқариш асослари бўйича—олти мактаб, иқтисодий билимлар асоси бўйича — икки мактаб иккинчи йил машғулотни бошлаб юбордилар. Ана шу мактабларга 120 коммунист жалб этилган.

Кадрларнинг иқтисодий билимларни пухта эгаллашлари ҳамда олинган билимларни ишлаб чиқаришга тадбиқ этишда икки йилдан буён ишлаб келаётган иқтисодий билим асослари мактабларининг аҳамияти каттадир. 18 та шундай мактабда ишлаб чиқарувчилардан 491 киши билимини оширмоқда,— дейди партия маориф кабинетининг мудири Р. Васильева.

Иқтисодий билим асослари бўйича 1973—1974 ўқув йилида яна 14 та группа иш бошлади. Улардаги тингловчилар сони 350 кишидан иборат.

Дастлабки машғулотларда фирма пропагандистларидан А. Гончарева ва Р. Загритдинов ўртоқлар дарслар савиясини юқори даражада олиб бордилар.

НАВҚИРОН БИЛИМ ЮРТИ

• Ҳамза номли музика билим юрти ташкил этилганлигига келгуси йили 50 йил тўлади. У 1924 йилда биринчи марта музика мутахассислари тайёрлаб чиқарган, ўшанда уни 5 киши битирган эди.

— Ҳозирги кунда билим юртимизни ҳар йили 200 йигит ва қиз битириб чиқмоқда,— деди мухбиримиз билан суҳбатда музика даргоҳининг директори С. Исроилов,— Ўтган давр ичида 3,5 мингдан зиёд кишига музика мутахассиси дипломи берилди. Студентларимиз бу йил меҳнаткашларга кўнгилдагидек маданий хизмат кўрсатмоқдалар. Улар Янгийўл, Чирчиқ, Оҳангарон шаҳарлари ишчилари ҳузурида ўз маҳоратларини намойиш этишди.

Қардошлар буюртмаси бажарилди

Спорт буюмлари фабрикаси ўз маҳсулотларини мамлакатимизнинг бир қатор республикаларига юбормоқда. Яқинда бу ерда буюртмачиларга йўл, спорт сумкалари, чодирлар юбориш йиллик плани муддатидан олдин бажарилди. Қардошларга 50 минг сўмлик миқдорида ана шундай маҳсулотлар жўнатилди.

Корхонада бошқа хил спорт буюмларини жўнатиш давом этмоқда. Йил охиригача қардош буюртмачиларга 266 минг сўмлик маҳсулот юборилади.

Ноз-неъматлар ўлкаси

Кеча

Республика Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида «Ўзбекистонда сабзавот-полиз экинлари ва картошка етиштириш тараққиётининг истиқболлари» деган темада кўргазма очилди.

Республикамизда ноз-неъматларининг хилларини кўпайтириш ва уларни комплекс механизация асосида парвариш қилиш борасида республика қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли сабзавот-полиз экинлари ва картошка илмий-тадқиқот институти олимлари олиб бораётган ишлар ибратли бўлмоқда. Олимлар кейинги йилларда бундай экинларнинг 57 навини яратдилар, уларнинг чидамлилигини яхшиладилар ва ишлаб чиқаришга тавсия қилдилар. Ҳозирги пайтда институтда тайёрланган экинларнинг 45 нави республикамизнинг 25 минг гектарида муваффақиятли экилмоқда.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган агроном Қ. Ю. Юсупов яратган помидор навлари ўзининг сифатлилиги билан мамлакатимизнинг кўпгина районларида экишга мос келади. «Юсупов-40» деган помидор навидан гектар бошига 700—800 центнергача ҳосил олиш мумкин.

Кўргазмада Тошкент областининг Калинин райони, Фарғона областидаги бир қатор сабзавотчилик хўжаликларида етиштирилаётган ноз-неъматларнинг жуда кўп хиллари қўйилган.

«Сифат белгиси» берилди

«Ташкентвино» комбинатида ишлаб чиқарилаётган «Алеатико» виносига Давлат «Сифат белгиси» берилди. Бу маҳсулот ўзининг сифати билан кўп марта юқори баҳо олган.

Комбинатнинг яна иккита маҳсулоти — «Фарҳод» ва «Ўзбекистон» винолари ҳам Давлат «Сифат белгиси»га тайёрланмоқда.

РАССОМ КЎРГАЗМАСИ

Кеча

Республика Билимлар уйида танқили рассом М. Саидовнинг асарлари кўргазмаси очилди. Унда мўйқалам соҳибининг юзга яқин иши намойиш қилинмоқда.

Рассом асарларининг мавзуси ранг-баранг. Уларда республикамизнинг гўзал манзаралари, турли касбдаги меҳнатсевар кишилари, бунёдкорона меҳнат ёрқин бўёқларда, ўзига хос услубда акс эттирилган. Расмлар орасида пейзаж, портрет асарлари, тематик композициялар асосий ўрин эгаллайди.

ЎЛКАМИЗ БЎЙЛАБ ХУШХАБАРЛАР

СЛЕСАРЬ СОДИҚОВНИНГ ЛЕНИННОМАСИ

Фарғона шойи тўқиш комбинатининг слесари Вадим Содиқов Ленин мавзусига бағишланган беш юзга яқин миниатюрадан иборат значоклар коллекцияси тўплади. «В. И. Ленин — КПСС ташкилотчиси» деган бўлим коллекциянинг ғоят мароқли бўлимидир. Мана, РСДРПнинг иккинчи съезди тўғрисидаги значок, мана бу миниатюра эса Белоруссияда чиқарилган. Унда партиянинг биринчи съезди бўлиб ўтган Минскдаги бино тасвирланган. Коллекционер ўзи тўплаган значокларнинг кенг бир бўлимини «халқ ёдгорлиги» деб атаган. Бу бўлимда Владимир Ильич ҳайкалларининг тасвири, Ленин музейларининг, революция доҳийси номи билан аталган корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг значоклари меҳр-муҳаббат билан танланган. Булар орасида Ленин номли Фарғона тэцининг значоги бор.

ДАШТДА ЎРМОН БАРПО ЭТИЛМОҚДА

БУХОРО. Бу ерда кузги саксовул ва изень ўтказиш ишлари бошланди. Бухоро областида ўрмон массивлари ва иҳотазорлари 26 минг гектар кўпайтирилади. Бу эса ўтган йилдагига нисбатан икки баравар ортиқдир. Вағон ўрмон-мелиорация станциясининг ходимлари муқобил план-топшириқни учдан икки баравар ошириб адо этиш планини қабул қилдилар. Бу станция ходимлари Аму-Бухоро машина канали иккинчи навбати трассаси бўйидаги қумларни мустаҳкамлаш иши билан шуғулланмоқда. Бошқа ўрмон хўжаликларининг меҳнатчилари ҳам ўз зиммаларига юксак мажбурият олдилар.

ДОЛИ САТТОРОВ НОМИ БЕРИЛДИ

ЯНГИҚЎРҒОН. Наманган области. Бу ерда очилган янги кинотеатрга совет ҳокимияти учун актив кураш олиб борган, район партия ташкилотига биринчи бўлиб раҳбарлик қилган Доли Сатторов номи берилди. Бу — область қишлоқларида сўнгги уч йилда қурилган 11-кенг экранли кинотеатр.

ОРОЛ БЎЙИ ДОРИХОНАЛАРИ

НУКУС. Беруний районидаги Охунбобоев номли совхозда янги дорихона очилди. Хўжаликнинг марказий қўрғонида жойлашган дорихона узоқдаги овулларнинг аҳолисига, олис яйловларнинг чўпонларига ҳам хизмат қилади.

Чимбой шаҳрида қурилган янги дорихона ҳам тез кунларда ишга тушади. Йил охирига қадар автоном республикада яна учта дорихона пайдо бўлади.

«ЮКСАКЛИККА»

Навоий «Бинокор» киноклуби ҳузуридаги ҳаваскорлар киностудияси яратган янги фильм «Юксакликка» деб аталади.

Сценарий муаллифи — Владимир Филиппов, режиссёр —Валерий Конорев Навоий қурилиш бошқармасининг ходимлари бўлган ўз ўртоқлари — альпинистлар тўғрисида мароқли ҳикоя яратдилар. Титрларда фрезерчи Виктор Исаков, лаборант Мирҳат Тухватулин, қурувчи Тоҳир Қурбоновнинг номлари бор, улар шу лентани суратга олишган. Картинадаги кадрлар Ўрта Осиё ва Кавказда суратга олинган.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ — ЖАҲОНГА
БАРЧА ҚИТЪАЛАРГА

Республика китоб савдоси бошқармасининг китоб-почта бўлими Ўзбек Совет Энциклопедиясининг III томини чет мамлакатларга юбора бошлади. Ўзбек қомуси Европадаги барча социалистик мамлакатлар, шунингдек, ГФР, Англия, Франция, Ҳиндистон, Афғонистон, Эрон каби давлатларнинг илмий марказлари ва кутубхоналарига жўнатилди.

Газ аппаратлари заводининг ишчан коллективи мамлакатимиз халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун ҳар ойда 11,5 мингдан зиёд ПГ-2 маркали газ плиталарини тайёрлаб бермоқда. Корхонанинг бундай маҳсулотига бўлган талаб ой сайин ортиб бораяпти.

СУРАТДА: (Чапдан ўнгга) илғор слесарь Николай Гандалев билан техника контроли бўлими мастери Людмила Мельникова ўртоқлар навбатдаги плита сифатини кўздан кечириш пайтида.

СПОРТ ЯНГИЛИКЛАРИ

★ Кеча хоккей бўйича мамлакат биринчилиги учун бир учрашув бўлиб ўтди. ЦСКА спортчилари Москвада Горькийнинг «Торпедо» хоккейчиларини қабул қилишиб, 5:3 ҳисобида ғалабага эришдилар.

★ Таллин ва Тбилисида эркаклар ўртасида баскетбол бўйича 41-мамлакат биринчилиги бошланди. Биринчи учрашувлар қуйидаги натижаларда тугади: «Жальгирис»—РТИ—69:76, Ска (Рига)— «Калев»—63:88, СКА (Киев)— «Строитель»—69:86.

★ Совет спортчилари Голландиянинг Роттердам шаҳрида ўтказилаётган бадиий гимнастика бўйича жаҳон чемпионатида пешқадамлик қилишмоқда.

★ Қарағанда нинг «Шахтёр» футболчилари Вьетнам Демократик Республикасининг Тхайнигуйен шаҳрида автоном районнинг Вьетбак терма командаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказишиб, 4:1 ҳисобида ютуққа эришдилар.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

▲ **ПРАГА.** ЧССР миллий фронти составига кирувчи энг оммавий ва обрўли жамоат ташкилотларидан бири Чехословакия-совет дўстлик союзининг сафлари йилдан йилга мустаҳкамланиб бормоқда.

Шимолий Чехия областининг ўзидагина шу йилнинг ўтган ўн ойи ичида 11.700 дан ортиқ ишчи, деҳқон, олим, ўқувчи Чехословакия-Совет дўстлик союзининг янги аъзолари бўлишди. Шундай қилиб, дўстлик союзининг область ташкилотида ҳозир 94 минг киши бор.

▲ БРАТИСЛАВА. Бу ерда Европадаги еттита социалистик мамлакат—Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Румыния, СССР ва ЧССР картография нашриётлари ходимларининг халқаро конференцияси очилди.

Конференцияда шу халқаро кенгаш қатнашчилари тақдим этган турли хил харита-лар, атласлар ва глобусларнинг виставкаси намойиш қилинмоқда.

Конференция делегатлари социалистик мамлакатлар картография нашриётларининг ҳамкорлигини кенгайтириш масалаларини муҳокама қиладилар.

▲ **ЖАЗОИР.** Жазоир Халқ Демократик Республикасида Улуғ Октябрнинг 56 йиллигига бағишланган совет маданияти ҳафталиги тугади.

Жазоир Халқ Демократик Республикаси пойтахтида ва унинг йирик шаҳарларида шимол рус халқ хорининг концертлари, совет бадиий фильмлари фестивали, фото виставкалар катта муваффақият билан ўтди. Жазоир жамоатчилиги вакиллари совет маданияти ва киноси арбоблари билан учрашдилар.

Ҳафталик давомида «Жазоир — СССР» ва «СССР—Жазоир» дўстлик жамиятлари ўртасида 1974 ва 1975 йилларга мўлжалланган маданий ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланди.

▲ ВАРШАВА. Бу ерда Польша социалистик ёшлар союзлари федерацияси бош кенгашининг пленуми очилди. Пленум мамлакатнинг ижтимоий ва иқтисодий ҳаётида ёшлар ҳаракати вазифаларига бағишланади.

Федерация бош кенгашининг секретари Я. Кань Польша бирлашган ишчи партиясининг биринчи Умумпольша конференцияси ёшлар олдига қўйган ана шу вазифаларни амалга оширишдаги асосий йўналишлар тўғрисида доклад қилди.

▲ **ҚОҲИРА.** Бу ерда Миср ҳукуматининг мажлиси бўлди. Мажлисда ҳозирги босқичда мамлакатдаги ҳарбий ва сиёсий аҳвол билан боғлиқ бўлган масалалар муҳокама қилинди. Миср Араб Республикаси ҳарбий министри Аҳмад Исмоил Али фронтлардаги вазият тўғрисида доклад қилди.

Мажлисда, деб хабар беради «Ал-аҳром» газетаси, араб давлатлари бошлиқларининг ноябрь ойи охирида Жазоирда ўтказилиши белгиланган кенгашига тайёргарлик масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Миср Араб Республикаси ҳукумати Қоҳирада ва вилоятларнинг марказларида Синай ярим оролида яқинда бўлиб ўтган жанглар чоғида ҳалок бўлган миср солдатлари ва офицерларига ёдгорликлар ўрнатиш тўғрисида қарор қабул қилди.

«Ташхимсельмаш» заводи қишлоқ хўжалиги учун энг керакли бўлган маҳсулот «ОПХ—14» маркали пуркагич-чанглагич машиналарини ишлаб чиқаради. Бу ишда А. Муқимжонов бошчилик қилаётган бригаданинг слесарь ва йиғувчилари намунали меҳнат қилишмоқда.

СУРАТДА: А. Муқимжонов (чапда) ва илғор йиғувчи В. Федоровни кўриб турибсиз.

И. Глауберзон фотоси.

УЧ БАРАВАР КЎП

Тошкент яқинидаги «Ўзбекистон» парранда фабрикасида йиллик планга қўшимча равишда икки миллион дона тухум етиштирилди. Ўн ой ичида бу ерда 36 миллион донадан ортиқ тухум олинди.

Фабрикада 200 мингдан ортиқ товуқ бор. Товуқларга бутун йил давомида витаминга бой озуқа берилади. Бинолардаги ҳаво ёзда салқин қилинади ва намлантириб турилади, қишда эса иситилади. Товуқларни яхши парваришлаш туфайли, йилнинг қайси даври бўлишидан қатъий назар, улар сертухум. Фабрика ҳар куни ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қарийб уч баравар кўп, 110 минг дона тухум олмоқда. Бунга паррандаларнинг маҳсулдорлигини ошириш, товуқларнинг сонини кўпайтириш ҳисобига эришилди. Ҳозирги ўтган йилги биноларда аввалги йиллардагига нисбатан уч баравар кўп товуқ боқилмоқда. Товуқларни катакда боқишга ўтказилди.

Паррандачилар ўртасида тухум етиштиришни кўпайтириш учун бошланган мусобақа авж олиб кетди. Н. Панина ва В. Радюкина ҳозиргача миллион донадан ортиқ тухум олдилар. А. Қосимова, Н. Шамсиддинова ва бошқа паррандабоқарлар миллионинчи маррага яқинлашиб қолдилар.

Паррандабоқарлар беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида халқ хўжалик планига қўшимча равишда беш миллион донадан зиёд тухум етказиб беришга қарор қилдилар.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

Идеология ходимларининг ўқиши

Тошкентда ишлаб турган раҳбар партия ва совет кадрларини қайта тайёрлаш республика курсларида 14 ноябрда тингловчиларнинг янги группаси билан машғулотлар бошланди. Ўзбекистон, Тожикистон ва Туркманистон Компартиялари Марказий Комитетлари ва область комитетлари идеология бўлимларининг ходимлари, район ва шаҳар газеталарининг редакторлари, республика ва область газеталари редакцияларининг масъул ходимлари ўқишга киришдилар.

Ўқув программасида марксча-ленинча назария ва КПСС сиёсатининг, партия қурилишининг актуал проблемаларини, социалистик экономикани илмий бошқаришнинг асосий масалаларини, коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал қилишда матбуотнинг роли ва ўрнини ўрганиш кўзда тутилган.

Пропагандистлар семинари

Қашқадарё областидаги коммунистик меҳнат мактаблари раҳбарларининг Қаршида бўлиб ўтган семинари қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тинчликсевар кучларнинг Москвада бўлиб ўтган Жаҳон конгрессида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган қоидалар ва хулосаларни пропаганда қилиш соҳасида коммунистик меҳнат мактаблари пропагандистларининг вазифаларини муҳокама қилдилар. Улар учун ҳозирги босқичда партиянинг иқтисодий сиёсати тўғрисида, пропаганда ишида техникавий воситалардан фойдаланиш ҳақида ҳам лекциялар ўқилди.

Нукусда семинар ўтказилди

Қорақалпоғистон область партия комитети семинар-кенгаш ўтказди. Бу семинарда район партия ва комсомол комитетларининг, сиёсий маориф кабинетларининг, «Билим» жамияти ташкилотларининг ходимлари иштирок этдилар. Семинар қатнашчилари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тинчликсевар кучларнинг Москвада ўтказилган Жаҳон конгрессида сўзлаган нутқини пропаганда қилиш соҳасидаги ўз вазифаларини муҳокама қилдилар.

(ЎзТАГ).

ҚАСАБА СОЮЗ ҲАЁТИ

МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК

Бундай масалалар бўйича, одатда, редакцияга камдан-кам мурожаат этишади. Милицияни эса деярлик безовта қилишмайди. Ҳарқалай бу масала биз учун ғайри табиийроқ бўлиб кўринди.

Кабинетга ёшгина йигит кириб келди ва бизга нотекис, йирик-йирик ҳарфлар билан ёзилган хатни узатди. Хат мазмуни таажжубга солмай қўймасди:

«Мен, Владимир Борисович Вевдашев, қурилиш механизацияси трестининг 8-механизация бошқармасида 1968 йилнинг апрелидан 1973 йилнинг июль ойигача ишлаб келдим. Ишдан бўшаётганда касаба союзи билетимда маркалар мўлжалдагидан кам ёпиштирилганини фаҳмлаб қолдим. Мен аъзолик бадалларини ҳар ойда камида 2 сўм миқдорида тўлаб борардим. Шу ишда аниқлик киритиш учун текширув ўтказишларингизни сўрайман».

Ушбу хат билан бирга, йигит 1969 йил 3 январда берилган касаба союзи билети, касаба союзи аъзосининг учёт карточкаси ҳамда ўша 1969 йилда очилган аъзолик бадаллари тўлаш карточкасини бизга тақдим этди. Бир қарашда унчалик шубҳа туғдирмайдиган бу ҳужжатлар, шу пайтнинг ўзида бу ишда қандайдир нопоклик борлигига киши диққатини каратар эди... Қисқаси гап бундай бўлган эди.

Агар шикоят қилувчига ишонадиган бўлсак, у касаба союзи кассасига ҳар ойда камида 2 сўм тўлаб келган. Касаба союзи билети ҳамда аъзолик бадаллари тўлаш карточкасига ёпиштирилган маркаларга ишонадиган бўлсак, у пайтда Невдашев касаба союзи ташкилотига аъзо бўлиб турган тўрт ярим йил ичида бор-йўғи етти марта 2 сўмдан тўлаган, қолган ойларда эса 40 тийиндан тортиб 1 сўмгача бўлган миқдорда взнос тўлаган. Ажабо, нега энди тўрт ярим йил бўлар экан? Ахир, билетда ва карточкада фақат уч йил ичида аъзолик бадаллари тўланганлиги қайд этилган-ку? Ҳужжатларга яна бир карра синчиклаб разм соламиз. Дарҳақиқат, кўтарма кран машинисти В. Невдашевнинг касаба союзи фаолиятига иштирокининг бутун бир йили негадир олиб ташланибди.

Балки бу хатодир? Ёки жўрттага қилингандир? Бунинг сабабларини билмоқ учун биз 8-механизация бошқармасининг қурилиш комитетига йўл олдик. Унинг раиси Анатолий Сергеевич Мянни биз иш жойида тополмадик. Шунинг учун, 8-механизация бошқармаси бошлиғи А. И. Умрилов билан суҳбатлашдик. Бошлиқ анча вазмин ва жиддий кишига ўхшаб кўринди. Нима мақсадда келганимизни билиши биланоқ, Алексей Иванович масалага дарҳол «аниқлик» киритмоқчи бўлди:

—Ҳа, бу Невдашев деган кишини мен яхши биламан. Ароқхўр, дангаса, ишга мудом кечикиб келади. Шу учун ҳам, уни ишдан бўшатдик. Йўқ, у ойига 2 сўм тўлашга қурби етмасди. Ёмон ишлаган одам кам ҳақ олади, ахир.

Бундай характеристикадан сўнг, биз шикоятчи ўз хунук қилмишлари учун аламини маъмуриятдан олмоқчи бўлиб, бизга арз қилиб келган, деган гумонга ҳам боришимиз мумкин эди. Бироқ А. И. Умрилов аҳволига ҳам тушуниш керак. Ҳеч қайси раҳбар ўз «кулбасидаги ахлат»ни четга чиқаришни хоҳламайди. Бироқ унинг бу ҳатти-ҳаракатини асло оқлаб ҳам бўлмайди. 8-механизация бошқармаси ишчилари Невдашев ҳақида жуда илиқ гаплар айтдилар. Маълум бўлишича, Невдашев ароқхўр эмас экан, ишга кечикиб ҳам келмас экан, битта ҳам виговори йўқ экан. Фақат саломатлиги туфайлигина ўз ихтиёри билан ишдан бўшаб кетган экан, холос. Бухгалтериядан олинган справкага қараганда, унинг маоши ҳам чакки эмас экан. Хўш, ундай бўлса, А. И. Умрилов софдил ишчи шаънига нега бундай гапларни айтди?

Шунинг учунки, у бошқарма раҳбари сифатида нафақат қурилиш комитетининг, балки 8-механизация бошқармасининг яхлит касаба союзлари ташкилотининг аҳволидан ҳам мутлақо бехабар эди.

Қурилиш комитети раисининг ўринбосари Александр Григорьевич Акифьеф бизни аъзолик бадаллари йиғилган ҳисоб дафтари, ревизия комиссияси раиси, 8-механизация бошқармаси бош бухгалтери ўринбосари Нина Васильевна Леонтьева эса, ўтган йилнинг сентябрь ойида ҳисобот-сайлов йиғилишига тайёргарлик кўрилаётган пайтда тузилган акт билан таништирди.

Даставвал, ревизия комиссияси хулосалари билан, бу комиссия аъзоларидан Н. Леонтьева, Т. Зангирова ва Д. Нормуҳаммедов имзо чеккан ҳужжатдаги айрим бандлар билан танишиб чиқдик. Комиссия қурилиш комитети фаолиятидаги жиддий нуқсонлардан кўз юммаганлиги яхши, албатта. Унда, ҳатто «1971 йилнинг сентябрь ойидан то 1972 йилнинг март ойигача бўлган муддатда маркалар қисман ёпиштирилган»лиги, «1972 йилнинг апрелидан бошлаб эса, касаба союзлари билетларига маркалар мутлақо ёпиштирилмаган»лиги қайд этилган. «Мана шунинг учун ҳам,—деб хулоса қилади комиссия, —бутун ҳисобот давомида касаба союзи взносларини тўлаш билан ҳужжатга маркалар ёпиштириш ўртасидаги фарқни аниқлаш учун текшириш ўтказишга ҳеч қандай зарурат қолмади».

«Зарурат қолмади...» Нақадар лоқайдлик, беғамлик! Касаба союзлари ишини текшириш ва назорат этиб бориш қандай кишиларга топшириб қўйилибди, деган савол туғилади. Шуниси таажжубланарлики, ревизия комиссияси ҳисоботида «тўланган аъзолик взнослари суммаси билан ёпиштирилган маркалар миқдори ўртасида ҳеч қандай фарқ йўқ»(!) деб қайд этилган.

Касаба союзлари взнослари ҳисоб дафтари шунақа ҳам бетартиб ва чигалки, ундаги ёзувларга тушуниш ғоят мушкул бўлди. Шунга қарамай, биз бир неча характерли фактларга дуч келдик. Даставвал, В. Невдашев, ҳужжатлари билан қизиқдик. Ҳа, у бекордан-бекорга шикоят қилмаган экан. Бунга биз дарров амин бўлдик. Бу касаба союз аъзосининг ойлик маошлари ҳисоблаб борилгани ҳолда, унинг карточкасига 1969 йил учун 14 сўм миқдорида, 1970 йил учун эса 8 сўм 20 тийин миқдорида марка ёпиштирилмай қўйилибди. Шундан сўнг, бутун бир йил В. Невдашев взнос тўламаган эмиш. Қурилиш комитетидагилар касаба союз билети ва карточкасидаги «О» рақамини «1» деб тузатиб қўйишибди. Бу дегани, яна 23 сўм миқдорида «маблағ тежалди» деган гапдир. Бундан кейинги ойларда ҳам худди шундай фактлар кўзга ташланади. Бу нуқсонлар маҳаллий комитетдаги бирон-бир ходимнинг бепарволиги ва маъсулиятсизлиги оқибатидир, деб ўйладик. Йўқ, гап марка ёпиштирувчи биргина шахсда эмас экан. Бунга биз сейфдан таваккалига бир неча касаба союз билетларини олиб солиштирганда яна бир карра амин бўлдик.

Касаба союз аъзоси С. В. Сипигин 1972 йилда 14 сўм 90 тийин тўлабди. Учёт дафтарида ана шундай деб ёзилган. Бироқ аъзолик бадаллари карточкасида эса, бор-йўғи 6 сўм тўланганлиги қайд этилибди. Касаба союзи аъзоларидан Д. А. Рувинктейннинг ўтган йилнинг кейинги беш ойи ичида 4 сўм 50 тийинлик, Ю. В. Сальмановнинг эса, шу муддат ичида 6 сўм 90 тийинлик миқдордаги маркалари «ғойиб» бўлибди. Бундай мисолларни яна кўплаб келтириш мумкин.

Қисқаси, 20 дан зиёд билет ҳамда карточкалар билан танишиб чиқиб, уларни бир-бирига солиштириб, биз намунали равишда тўлғазилган бирор-бир ҳужжатни топа олмадик. Ҳар бир касаба союз ҳужжатида албатта бир нуқсон кўзга ташланар эди.

Ревизия комиссияси раиси Н. Леонтьева ва қурилиш комитети раиси А. Мян бизнинг слесарь В. А. Мартинов ўртача маоши 280-290 сўм бўлгани ҳолда, нега аъзолик бадалларини бир сўм миқдорида тўлаяпти, деб берган саволимизга, «шунисига ҳам шукур», деб жавоб беришди. Шундан сўнг, белгиланган процентлар ҳақида нима ҳам деса бўларди? Бу ерда аъзолик бадалларини ким қанча хоҳласа шунча тўлайди. Дарвоқе, тўламаса ҳам бўлар экан. Бир ой, икки ой, уч ой... бир йилгача! Сўнгра эса, саҳоватлиси топилса, бир йўла тўлаб қўя қолади. Унда ҳужжатга 50 тийинми, 40 тийинданми, ишқилиб марка ёпиштирилиб, бўш «квадрат»лар тўлғазилса бўлгани.

Маҳаллий комитет қаерда дерсиз? Маҳаллий комитет бунга нормал бир ҳол деб қарайди. У касаба союз аъзоларига уларнинг ҳуқуқларидан бўлак, ўз ташкилотлари олдида бурчлари ҳам борлигини эслатишни ҳаёлига ҳам келтирмайди. 8-механизация бошқармаси маҳаллий комитетдагилар ўз ходимларига бу ҳақда эслатишни негадир эп кўрмайдилар. Шуниси таажжубланарлики, маҳаллий комитетдагилар у ёки бу ходимга дам олиш уйлари ёки санаторийларга арзон путёвка ажратиш ёки бировга моддий ёрдам кўрсатиш ҳақидаги аризани кўриб чиқаётганларида ўша касаба союз аъзоси ўз бурчини қандай бажариб келаётганлигига мутлақо эътибор бермайдилар. Масалан, эр-хотинлар Мартиновлар ҳамда Леонтьевлар деярлик ҳар йили касаба союз арзон путёвкалари билан дам олиш уйларига бориб келадилар, лекин аъзолик бадалларини ҳалоллик билан тўлашга келганда ўзларини олиб қочадилар. Аъзолик бадалларини муттасил тўламай келаётган А. А. Мажидов ҳамда В. Г. Бельковлар уялмай-нетмай, касаба союз маҳаллий комитетига моддий ёрдам сўраб арз қилдилар ва шундай ёрдамдан баҳраманд бўлдилар. Раиса Яковлевна Мульявина эса ўтган йили фақат бир марта— ноябрь ойи учунгина взнос тўлаган, холос. Бироқ, у Қора Денгиз бўйлаб туристик саёҳатга, санаторияда, дам олиш уйларида бўлишга улгурди. Бунинг таажжубланадиган жойи йўқ. Чунки Мульявинанинг ўзи 1969 йил сентябридан 1971 йил сентябригача 8-механизация бошқармаси қурилиш комитетининг раиси бўлиб ишлаб келди.

Эндиликда, «касаба союз хўжалиги»даги бундай тартибсизликларнинг бош айбдори ким эканлигини билиб олиш мушкул. Фақат бир нарса равшан: маҳаллий комитетнинг ҳозирги раиси А. Мянга жуда оғир «мерос» насиб этди. У эса, бу ишда тартиб ўрнатишни хаёлига ҳам келтирмади. Мульявина йўл қўйган хатолар бугун ҳам такрорланиб келмоқда. Натижада, суйи истеъмол қилиш ҳоллари шунгача бориб, етаяптики, уларнинг айримлари жиноий жавобгарликка тортишни тақозо этади.

А. Мян ҳамда Р. Мульявина билан суҳбатлашар эканмиз, уларнинг фаолиятини юқори ташкилотлар ревизия қилган-қилмаганлиги билан қизиқдик. Уларнинг ҳар иккиси ҳам ревизия ўтказилмаганлигини айтишди. Шундан сўнг, биз «Главташкентстрой» қурилиш механизация трестининг бирлашган қурилиш комитетига йўл олдик. Комитет раиси Василий Фадеевич Данилюк бизни самимий қарши олди.

Шу билан бирга, биз билан суҳбатлашишга вақти жуда ҳам озлигини рўй-рост айта қолди.

— Хабарим бор. Ҳамма камчиликлардан хабарим бор. 8-қурилиш механизацияси бошқармаси маҳаллий комитети йўл қўйган нуқсонларни бартараф этиш учун биз чора-тадбирлар кўрдик. Сизларга эса, кўрсатган ёрдамингизлар учун раҳмат...

Ташаккурни қабул қилиб олишга олдиқ, бироқ бирлашган қурилиш комитети раҳбарлари билан тезда хайрлашиб чиқиб кетишни раво кўрмадик.

— Бирлашган қурилиш комитети томонидан маҳаллий комитетларга қандай ёрдам кўрсатилди?

Биз ана шу саволга жавоб олишимиз керак эди. Василий Фадеевич бу саволимизга жавоб бериш учун қурилиш комитети бош бухгалтери Н. В. Уколовани ёрдамга чақирди. Н. В. Уколова маҳаллий комитетларнинг раислари учун семинар ва суҳбатлар ўтказилганлигини айтди. Бу семинар ва суҳбатларда касаба союзлари ҳужжатларини тўлғазиш, аъзолик бадалларини йиғиш тартиблари ва бошқа масалалар тушунтирилибди. Бу семинарларга А. С. Мян ҳам иштирок этибди.

Хўш, шундай экан, 8-механизация бошқармаси маҳаллий комитети фаолиятида юқорида қайд этилган нуқсонлар қаердан келиб чиқди? Нега касаба союз дафтарчалари ва карточкалари нотўғри тўлғазилган? Нега А. Мян ҳамда унинг ўринбосари ўз сейфларида неча сўм миқдорида маркалар сақланаётганлигини ҳатто тахминан ҳам айта олишмайди? Ахир, булар пул-ку, пул бўлганда ҳам катта маблағлар. Шундай экан, А. Мян дам олишга кетаётиб, маркаларни акт тузиб ўз ўринбосарига топшириб кетмаганига ажабланмаса ҳам бўлади.

Марка ёпиштиришдаги чигалликлар ҳақида бухгалтер Н. Уколова хабардор экан. Биз билан суҳбатда у, бу ҳақда Анатолий Сергеевичга бир неча бор мурожаат этганлигини айтди. Бироқ бу мурожаатлар мурожаатлигича қолиб кетибди. А. С. Мян сўнгги марта июль ойида, отпускага кета туриб, барча маркаларни ёпиштириб кетишга ваъда берган экан. Бироқ унинг ваъдаси неча пуллик эканлигини биз юқоридагилардан билиб олдик.

Хулоса қилиб айтганда, комитет хўжа кўрсинга ишлаган. Касаба союз ҳужжатлари тартибсиз аҳволда. Аъзолик бадаллари ўз вақтида йиғиб берилмаган, Йиғилганлари ҳам тўлиқ эмас. Маркалар ўз вақтида ёпиштирилмагани у ёқда турсин, улар негадир, йиғиб олинган маблағга нисбатан кам миқдорда ёпиштирилган. Бунинг устига, маркалар йиллаб ҳаракатсиз ётган. Бу эса жиддий нуқсондир. Мана шуларнинг ҳаммаси ўта маъсулиятсизлик оқибатидир. Бу маъсулиятсизликнинг таг-томирига синчиклаб ўтказилиши лозим бўлган ревизия етмоғи керак. Бирлашган қурилиш комитети ходимлари шунча йиллардан бери бундай ревизия ўтказишга жазм этмай келаётган эдилар. Энди эса, нафақат 8-механизация бошқармасида, балки трестнинг барча тармоқларида ана шундай ревизия ўтказишнинг пайти келди.

Ҳа, «ахлатни ўз кулбангдан чиқариб ташлаш» зарур. Бутун ишнинг манфаатини кўзлаб ана шундай қилмоқ лозим.

А. ЕСЬКОВ,
Тошкент шаҳар ижроия комитети Ички ишлар бошқармаси матбуот группасининг ходими.

В. ЕМЕЛЬЯНЦЕВ,
«Тошкент оқшоми» махсус мухбири.

● *Кўкаламзорлаштириш ойлиги давом этмоқда*

Эртага қолдирилмасдан

Ўзбекистон ССР ва республика Коммунистик партиясининг олтин юбилейигача бир йилча вақт қолди. Байрамларни меҳнат совғалари, уйларни саранжом-саришта ва озода қилиб кутиб олиш бизда яхши анъанага айланиб қолди. Бизнинг умумий уйимиз — Тошкент ҳам байрамга шайланмоқда.

Юбилейни муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик ишлари жуда қизғин. Меҳнаткашлар депутатлари район Советлари ижроия комитетлари ободонлаштириш Бош бошқармаси билан биргаликда шаҳар қиёфасини янада яхшилашга, ободонлаштиришга қаратилган тадбирларни ишлаб чиқишди. Мана шу тадбирларни амалга ошириш мақсадида ҳозирги пайтда шаҳар партия комитети ва Тошкент шаҳар Советги ижроия комитетининг қарорига мувофиқ шаҳарни кўкаламзорлаштириш, тозалик ва обозонлаштириш ойлиги ўтказилмоқда. Хўш, бу борада нима ишлар қилинди ва нималар қилиниши керак? Мана шу масала шаҳар ижроия комитети қошида ташкил этилган кўкаламзорлаштириш бўйича штабнинг биринчи мажлисида муҳокама этилди.

Шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармасининг бошлиғи Ш. И. Исломов ўз сўзида ободонлаштириш ходимлари олдида турган вазифаларни яна бир бор эслатиб ўтди. Кузги мавсум давомида 400 минг туп дарахт ва 600 минг туп буталар ўтқазилиши керак. Ҳозиргача катта ташкилий ишлар амалга оширилди. Тошкент шаҳар ижроия комитетининг бошқармалари, район ободонлаштириш бошқармалари олдида турган вазифалар ва планлар белгилаб олинди. Биринчи навбатда, кўчатлар экиладиган участкалар, шаҳарнинг бош магистраллари четида экиладиган дарахтларнинг турлари аниқланди. Бундай жойларга дуб, чинор, қайрағоч сингари дарахтларнинг қимматбаҳо навлари экилади. Кўкаламзорлаштириш ойлигида шаҳарнинг барча муассасалари ва ташкилотлари мактаблар ва уй бошқармалари актив иштирок этишлари лозим.

Аммо шуни афсус билан таъкидлаш керакки, кўкаламзорлаштириш ва ариқларни тозалаш ишлари ҳали оммавий равишда уюштирилганича йўқ. Гап уй комитетлари ва маҳалла комитетларининг активлари кишиларни ободонлаштириш ишларига оммавий равишда жалб қилолмаётганлиги ҳақида бораётир.

Ҳамза район ободонлаштириш бошқармаси коллективи кўкаламзорлаштириш ойлигида олдинда бормоқда. Бошқарма ходимлари ҳозиргача 5 минг туп дарахт ва 4 минг туп бута кўчатлари ўтқазишди. Қолган районларда бу иш суст бормоқда. Масалан, Собир Раҳимов район ободонлаштириш бошқармаси план топшириқларини атиги 0,6 процентга бажарган, холос.

Ноябрнинг ҳозирги кунларида ҳаво очиқ келди. Аммо синоптикларнинг айтишига қараганда, ойнинг учинчи ўн кунлигида ҳаво совиб, ёғингарчилик бўлиши кутилади. Шунинг учун, ҳам, ҳозирги очиқ кунлардан унумли фойдаланиш, янада кўпроқ дарахт ва бута кўчатларини ўтқазиш зарур. Декоратив боғдорчилик совхози ва «Тошкент гуллари» идораси шаҳарни дарахт ва бута кўчатлари билан тўла таъминлаш имкониятига эга.

Кўчатлар учун пул тўлашга тўлаб, уларни олиб кетмаётган айрим ташкилотлар раҳбарларининг ҳатти-ҳаракатлари кишини ҳайратда қолдиради. Бундайларга шуни эслатиш кераккки, осмонга совурилган маблағлар ҳамда дарахт ўтқазиш планини бажармаганликлари учун жамоатчилик олдида жавоб беришга тўғри келади.

Шаҳарнинг бош агрономи В. И. Наруцкая агротехника қоидаларига сўзсиз ва қатъий амал қилишни талаб қилди. Кўчатлар учун чуқурлар қазиш ва уларга минерал ўғитлар солиш зарур. Бу ўғитларни «Тошкент гуллари» идорасидан олиш мумкин. Агротехника қоидаларига риоя қилингандагина дарахтларнинг тутиб кетиши ва ўсиши учун имконият яратилган бўлади. Очиқ, кенг майдонларни кўкаламзорлаштиришда дарахт ўтқазишнинг траншея методидан кенг фойдаланиш зарур. Бунинг учун ер қазувчи барча техникани сафарбар этиш керак.

Ҳар бир шанба ва якшанба Тошкент аҳолиси учун катта ҳашар кунлари бўлиб қолиши керак. «Тошкент гуллари» идорасининг раҳбарларига мана шу кунларда Юнусобод, Шимолий-Шарқ, Қўйлиқ, Янгиобод, Қорақамиш ва бошқа массивларда кўчат сотиш ишини ташкил қилиш топширилди. Ҳозиргача, олти кун давомида атиги 1500 туп атиргул ва 15 та дарахт кўчати сотилган, холос. Бу мутлақо қониқарсиз аҳвол. Юнусободда эса бор-йўғи 200 туп атиргул сотилган. Бу камчиликлар кўчат савдоси ва уни реклама қилиш ёмон уюштирилганлиги оқибатидир. Мавжуд камчиликларга дарҳол барҳам бериш керак.

Дарахт ўтқазишнинг ўзи билангина кифояланиб қолиш ярамайди. Уни ўстириш, тарбиялаш лозим. Ҳозирги кўкаламзорлаштириш ойлигининг муҳим масаласи — кўчатларнинг тутиб кетишини таъминлашдир. Бу муҳим иш янги экилган ниҳолларни ўз вақтида суғориб туришни талаб қилади. Бироқ суғориш тармоқларини тозалаш ва тайёрлаш ишлари деярлик олиб борилмаётир. Штабнинг кейинги мажлисида ирригация ва гидротехника иншоотлари трестининг бошқарувчиси М. З. Зокиров шаҳар партия комитети ва ижроия комитети қарорида кўрсатилган тадбирларни бажариш юзасидан қилинган ишлар ҳақида ҳисобот беради.

Ю. БИРЕНБАУМ.

Жаҳон ойнаси

«ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК УНИВЕРСИТЕТИ»

БЕРЛИН. Берлиндаги энг катта виставка зали бўлган «Вернер—зееленбиндер -халле»да иккита ксенон чироғидан иборат сунъий «Қуёш» нурлари тагида буғдой, арпа, маккажўхори ва кунгабоқар уруғи униб чиқди... Бу ғалати дала — СССР фан-техника ютуқлари виставкасининг қишлоқ хўжалиги бўлимидаги экспонатлардан биридир. Бу виставка бу ерда Германия Демократик Республикасида «Совет фани ва техникаси кунлари» ўтказилиши муносабати билан ташкил қилинган.

Экспозиция бундай сунъий далалар Норильск, Мурманск ва мамлакатимизнинг узоқ шимолидаги бошқа шаҳарларда сабзавот етиштириш учун ҳозирданоқ қўлланилаётганлиги ҳақида томошабинларга ҳикоя қилиб беради.

Виставкага совет селекциячилари етиштирган дон, пахта, қанд лавлаги ва бошқа экинларнинг бир қанча серҳосил навлари қўйилган.

● *Социалистик мамлакатларда*

Дўстлик ва ҳамкорлик объекти

БЕЛГРАД. ТАСС мухбири В. Харьнов хабар беради:

«Зеница» металлургия комбинати Югославия қора металлургиясининг энг катта корхонаси. Комбинат ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтириш совет—югославия иқтисодий ва техникавий ҳамкорлигини муваффақиятли амалга оширишнинг намунасидир. Мамлакатда ишлаб чиқарилаётган чўян, пўлат ва прокатнинг 40 процентга яқини комбинат ҳиссасига тўғри келади. Ўтган йили бу ерда бир миллион тоннадан ортиқ пўлат эритилди.

«Зеница» комбинатини реконструкция қилишда Совет Иттифоқи анчагина ёрдам бермоқда. СССР комбинатга аглофабрика учун ускуналарнинг тўла комплектини, пракат станлари, мартен ва домна цехлари учун асбоб-ускуналарнинг айрим турларини етказиб берди.

Эндиликда бу ҳамкорлик янада кенгаймоқда. Югославия — Совет шартномасига биноан комбинатнинг ишлаб чиқариш қувватларини йилига икки миллион 650 минг тонна пўлат чиқарадиган даражага етказиш учун лойиҳа топшириқлари ишлаб чиқилди. Совет мутахассислари ҳозирги вақтда Югославия томонига конвертор цехи қурилишида ёрдам бермоқда. Ҳозиргача СССРдан келтирилган 15 минг тоннага яқин металл конструкция монтаж қилинди. Ускуналарни монтаж қилиш бошланди. Цех келаси йили ишлаб турган цехлар қаторига киради.

(ТАСС).

Тўқсон мамлакатга

ПРАГА. Чехословакия пойафзалчилари 110 миллион жуфтга яқин пойафзал ишлаб чиқаришни кўзда тутган шу йилги программани муваффақиятли равишда бажаришни туғаллай туриб, ҳозирнинг ўзидаёқ 1974 йилги ишлаб чиқариш программасини ишлаб чиқмоқдалар. Чехия Социалистик Республикасининг ўзидагина тармоқ корхоналари қарийб 77 миллион жуфт пойафзал ишлаб чиқарадилар. Бу эса шу йилги планда кўзда тутилганига нисбатан 500 минг жуфт пойафзал кўпдир. Республика пойафзалчиларининг Готвальдов шаҳрида ўтказилган традицион йиғилишида ана шулар ҳақида гапирилди. Бу ерда мамлакатда энг йирик «Свит» комбинати ишлаб турибди.

Словакия корхоналари ҳам ўтган йилдагидан анча кўп маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Чехословакиялик усталар пойафзал ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бирга унинг сифатини доимо яхшилаш тўғрисида ҳам ғамхўрлик қилмоқдалар. Улар мамлакатнинг ўз ичидаги ва чет эллардаги талабларни синчиклаб ўрганмоқдалар. Ҳозирги вақтда Чехословакия пойафзалини жаҳондаги 90 мамлакат сотиб олмоқда. Совет Иттифоқи Чехословакия пойафзалини ҳаммадан кўп сотиб олмоқда. 1975 йилга бориб мамлакатимизга етказиб берилаётган Чехословакия пойафзали 36 миллион жуфтга етказилади.

(ТАСС).

Совет автопойгачилари «Тур Европа-73» пойгасида команда мукофотлари — «олтин» ва «кумуш»» кубокларни қўлга киритишди. Бу традицион мусобақада иккинчи марта «Лада» ва «Москвич—412» машиналари қатнашди. Бу машиналар яна бир бор ўзларининг юқори сифатлилиги ва пишиқ эканлигини кўрсатди.

СУРАТДА: «Москвич» Будапештда.

МТИ—ТАСС фотоси.

ШАНБА ОҚШОМИ

Ўз-ўз ўрганиб доно бўлур...

Ҳақиқий, самимий дўст-дўстлик аҳду паймонида устивор туради, дўстига вафоли ва содиқ бўлади, унинг шодлик ва қайғусига иштирок этади, дўстлик меҳру муҳаббатини амалда ҳам изҳор қилади, ҳеч бир нарсасини дўстидан аямайди.

Мана, шундай самимий дўстликдан бир мисол:

Ҳиндистоннинг дарёга яқин ерда жойлашган шаҳарларидан бирида ўзаро ошно, биродарлик аҳду паймони тузган икки самимий дўст йигит яшар эди. Қадимдан қолган одат бўйича, ҳар йил наврўз куни дарё лабига яқин ерда сайргоҳ бўларди. Йиғилган одамларнинг кўплиги шу даражага етар эдики, мабодо бир киши ўз чодиридан сал узоқроқ ерга кетиб қолса, қайтар экан, чодирини тополмай адашиб қоларди. Сайргоҳ бир кеча-кундуз давом этарди.

Бир йили бу икки дўст ҳам сайргоҳга келиб, томошо қилиб юргандилар, халқ кўплигидан бир-бирларидан ажралиб, ҳар қайсиси бошқа-бошқа тарафга қараб кетдилар. Шу икки биродарнинг бирэси дўстини қидириб юрган эди, дугоналари билан ўтиб кетаётган ғоятда гўзал бир қизга кўзи тушди. Дарҳол ошиқ бўлиб, ишқининг зўрлигидан ўзини тута олмай, беҳуш бўлиб ерга йиқилди. Иккинчи дўст ҳам ўз йўлдошини ахтариб юрарди. Ниҳоят, дўстининг ёнига етиб келди, уни беҳуш бўлиб ётган ҳолда кўрди. У дарҳол дўстининг бошини кўтарди. Бечора ошиқ кўзини очиб, дўстини кўрса ҳам бир сўз айтолмай яна ҳушидан кетди. Дўсти уни кўтариб холироқ бир жойга олиб келди. Ҳушига келтириб, на учун бу аҳволга тушганининг сабабини сўради. Ошиқ дўст воқеани баён қилиб айтди:

— Эй, биродар, бир гўзал қизга ошиқ бўлиб, ишқ ўтида куйиб ётибман. Ҳолимга, раҳм қилиб, менга ёрдам бер.

Унинг сўзларини эшитган меҳрибон дўсти тасалли бериб айтди:

— Эй, биродар, қайғуланма, албатта бунинг чорасига киришаман. Мақсадинг гавҳарини ҳосил қилиб, қўлингга топширмагунимча, тинчимайман. Мен, ўзинг биласан, жуда моҳир наққошман. Сен у қизнинг кийган либосини, қиёфасини айтиб бер, мен унинг суратини чизаман. Шу суратга қараб уни ахтараман.

Ошиқ йигит наққош йигитга маъшуқаси қиёфасини орттирмай, камайтирмай сўзлаб берди. Наққош йигит қўлига қалам олиб, дўстидан қандай эшитган бўлса, шундай қилиб қоғозга расм чизиб, унга кўрсатди. Ошиқ йигит маъшуқининг жамолини кўриб, яна ҳушидан кетди. Кейин эса наққош дўсти маъшуқанинг расмини нуқсонсиз чизганини англаб хотиржам бўлди. ошиқ дўстига тасалли бериб айтди.

— Энди сен уйингга бор, бир неча кун сабр қилиб ўтир, мен ҳамма ёқни ахтарай, маъшуқангни топиб, кўнглингни шод этарман, деб умид қиламан.

Наққош қаландар суратида йўлга чиқди, ишни ўзлари турадиган шаҳардан бошлади, ҳамма кўчаларни кезиб чиқди, уйлардан суриштирди, дарак топмади. Кейин қишлоқларни кезди, мақсадига эриша олмади. Яқин шаҳардан ахтарди, фойда чиқмади, Ниҳоят, ноумид бўлиб шаҳрига қайтди. Жуда чарчаган, ҳолсизланган эди. Бироз дам олиб, сўнг дўстининг ҳузурига бормоқчи бўлди. Шу ният билан ўз уйига қайтди, ичкари ҳовлига кирмай, ташқари ҳовлидаги меҳмонхонага кирди, ҳаддан зиёда чарчаганидан, устига енгилгина бир кўрпани ташлаб, қаттиқ ухлаб қолди.

Одат бўйича, ота-она ўғилларини уйлантирмоқчи ёки қизларини чиқармоқчи бўлсалар, йигит билан қизни ўзларигина кўриб, маъқул топишлари кифоя қиларди. Куёв билан келиннинг бир-бирларини кўришлари, кўнгилларига ёқиш-ёқмасликлари шарт эмасди. Қудалар ўзаро келишсалар, иш битган ҳисобланарди.

Ўша йили наврўз куни наққош йигит уйланганди. Никоҳдан сўнг уйига қайтмай, ошиқ дўсти билан сайргоҳга кетди, у сайргоҳда кечгача дўсти билан бирга томоша қилиб, кейин уйига қайтмоқчи бўлди. Лекин юқорида айтилган ҳодисалар юз берди ва йигит ўз уйига ўшандан бери қайтмаган эди. Йигит толиқиб ухлаб ётганида хизматчи хотин меҳмонхонага кириб қолди, йигитни таниди, уни уйғотмади, суюнчи олмоқ учун маликасининг ёнига бориб, йигитнинг меҳмонхонада ухлаб ётганини сўзлади. Қиз хизматчи хотиндан эрининг келганини эшитиб, меҳмонхонага қараб югурди. Келиб эрининг юзига ҳайрат ичида тикилиб қараб турди, унинг ҳусну-жамолига термулиб ўтирди. Кейин уйғотди.

Йигит хотинига кўзи тушиб, ҳайратдан ўзини йўқотиш даражасига келди. Ошиқ дўстининг маъшуқаси мана шу — ўз хотини бўлиб чиқди! Унинг шунча вақтдан бери қидириб юрган мақсад гавҳари ўз уйидан топилди. Саросимада қолган йигит ўрнидан сакраб турди, нима қилишни билмай, ҳайратда қолди, нима қилиш керак?

— Агар дўстимнинг хоҳишини сақлаб, унинг ёнига ўз хотинимни юборсам, — деб ўйлади йигит, — оламда ҳамиятсизлик билан ном чиқараман. Оила номусини сақлаб, дўст жонимни ишқ ўтида куйдириб қолдирсам, мурувватсизлик бўлади, бу билан муҳаббат аҳлининг таъна ва маломатига қоламан.

Ниҳоят у шундай қарорга келди:

Дўстга вафо қилмаслик — ошнолик миллатида, дўстлик мазҳабида куфр саналади, мардлик йўлида мардонавор қадам қўйиб, номардларнинг таъналаридан андиша қилмаслигим керак.

Шундан кейин у бутун воқеани хотинига бирма-бир баён қилди.

— Сени кўргач, — деди йигит хотинига, — унинг маъшуқаси сен эканингни англадим. Энди тез ўрнингдан тур, ўзингга оро бериб, у бечора ошиқнинг уйига бор, девона кўнглига таскинлик бер. Буни сендан ўтинаман.

Қиз эрининг сўзларини эшитиб жуда ҳам аччиқланди, уни ҳамиятсиз, номуссизликда айблади. Эри ўтиниб қистай бергандан сўнг нолож рози бўлди. Эридан бечора ошиқнинг уйи қаерда эканини сўраб олди. Ўзини зебу-зийнат билан ораста қилиб, бир неча хизматчиларини бирга олиб, йўлга тушди. Ошиқнинг турадиган жойи шаҳардан анча узоқда эди.

Бир қанча қуролли ўғрилар йўловчиларни талаш учун пайт пойлаб ўтирган эдилар. Гўзал қизни бундай зебу-зийнат билан учратиб, уни талон-тарож қилмоқчи бўлдилар. Қиз афсунини ўқиб, у нопокларга мурожаат қилди:

— Эй, жувонмардлар, сизлардан илтимос қиламан, бироз тўхтанг, арзимни эшитинг, кейин ихтиёр ўзингиздадир.

Ўғрилар талондан қўл йиғиб, маликанинг сўзини эшитмоқчи бўлдилар. Малика айтди:

— Мен ҳаммага танилган машҳур хотинман. Бу неча муштоқимнинг ҳузурига кетаяпман. Агар рухсат берсангиз, ошиғимнинг ёнига борай. Қайтарканман, яна сизларнинг хизматларингизга келиб, ошиғимдан олган ҳадъяларим билан бирга зебу-зийнатларимни сизларга топшириб уйга қайтаман. Ишонинг, ваъдамнинг устидан чиқишимга қасамёд қиламан.

Ўғрилар унинг ваъдасини қабул қилиб, рухсат бердилар.. Малика ошиқнинг уйига соғ-саломат етиб келди. ошиқнинг ҳузурида аламли ҳолда ўтирди. Бироздан кейин йигитнинг юзига қараб, заҳарли кулиб қўйди. Ошиқ йигит фаросатли эди. Унинг заҳарли кулгиси бежиз эмаслигини сезди. Дарҳол ҳушини бошига йиғиб, кўзини очиб, унинг ҳолини сўради. Малика бутун аҳволини бошдан-оёқ бирма бир айтиб берди. Ошиқ йигит бу можарони эшитгандан кейин йиғлаб, дўстининг жувонмардлигига таҳсин, офаринлар ўқиди. Маликадан узр сўраб айтди:

— Бу соатдан бошлаб, сиз менинг қиёматли синглимсиз, эрингиз, дўстимга мендан салом айтинг, унинг ёнида мен жуда ҳам уятли бўлиб қолдим, мени кечирсин, сиз ҳам менинг айбимни кечиринг.

Йигит тутинган синглисига кўп олтин ва қимматбаҳо гавҳарлар бериб, уни иззат ва ҳурмат билан уйига қайтарди. Хизматкорлар ўғриларга учрамасдан бошқа йўл орқали уйга қайтишни таклиф қилсалар ҳам, қиз бу таклифни рад этди, ўғриларнинг маконига келиб, ошиқ йигит ҳадъя қилган олтин ва гавҳарни, ўзининг зебу-зийнатларини ва қимматбаҳо либосларини чиқариб, ўғриларга тақдим қилди. Ўғрилар бошлиғи қизнинг бу мардлигини кўриб, ҳайратда қолди, офаринлар айтди. Ўз ёнидан ҳам олтинлар қўшиб, қизнинг матоларини қайтариб берди, кўп узрлар айтиб, уни уйига кетишга рухсат берди.

Қиз шод-хуррамлик билан уйига қайтиб келиб, бутун воқеани эрига баён қилди. Эри хотинидан кўп хурсанд бўлиб, узрлар сўради. Бир неча кундан кейин наққош йигит дўстини кўргали борди. Ҳар икки дўст бир-бирлари билан қучоқлашиб кўришдилар, ошиқ йигит йиғлаб дўстидан кечирим сўради. Дўсти ҳам ўзининг дўстлик вазифасини адо қилганини сўзлаб, унинг кўнглини кўтарди.

Шундай қилиб, икки самимий дўст қиссаси эл-юртга достон бўлди.

Ш. ЗУННУН
тайёрлаган.

ИККИ БАРАВАР КАТТА

ТОКИО. Япония транспорт министрлигининг маслаҳат кенгаши 1 миллион тонна сиғимли танкерлар қуриш фикрини маъқуллади. Бу ҳозир Япония кемасозлик корхоналарида қурилаётган энг катта танкерлардан ҳам икки баравар каттароқ бўлади.

Ҳисоб-китоблар техника нуқтаи назаридан олганда ушбу лойиҳани бамалол амалга ошириш мумкинлигини кўрсатди. Амалда 1976 йилдан кейин шундай классдаги танкерлар қурила бошланади, деб хабар беради Ниодо Цусин агентлиги.

* * *

Кюсю оролининг электр компанияси қайнар булоқларга бой Коконсэ шаҳри районида 50 минг киловатт қувватли Геотермал электр станция қуриш планини ишлаб чиқди.

● *Ўлкамиз тарихидан*

Искандар Зулқарнайн кўприги

Бу антиқа кўприк Сурхондарё областининг Шўрчи районидаги «Октябрь 30 йиллиги» колхози территориясида жойлашган. Кўприк сувдан 24 метр баландда, эни — 4 метр, узунлиги эса 25 метрдир.

Мазкур кўприк Зулқарнайн аскарлари томонидан барпо этилган деган афсона бор. Бундан мақсад, дарё атрофидаги сув чиқмаган ерларга сув чиқариш, пиёда аскарларни, қурол-яроғ ортилган араваларнинг ўтишини таъминлаш эди.

Кўприк қурилишида афғон ғиштлари келтирилиб фойдаланилган. Ғиштлар квадрат шаклда бўлиб, эни ва узунлиги 30 сантиметрдан иборат. Кўприк ҳамон бақувват турибди. Кўприкнинг сув оқиб ўтадиган ерига ҳам ғишт терилган. У қайта реконструкция қилинди.. Ҳозирги вақтда табиий жараён таъсирида айрим ғиштлар синган, ушалган, тушиб кетган, говак бўлган, устларидан ўтлар ўсиб чиққан, айрим ғиштлар ўрнидан кўчган.

Кўприкнинг баъзи ерларида қушлар уясини кўрасиз. Кўприкдан 4 — 5 тонна юк ортган машиналар тўхтовсиз ўтиб туради. Бу кўприкдан кечаю-кундуз Сурхон пахталарини, қовун-тарвуз ва озиқ-овқатларни ортган юк машиналари қатнайди.

Ш. ЭРГАШЕВ.
география фанлари кандидати.

СУРАТДА: Искандар Зулқарнайн кўприги.

Ғиёсиддин ЖАЗОИРИЙ

● *Ўсимликлар тили*

Ясмиғнинг хосиятлари

Менинг форсча исмим «Маржумак»дир. Баъзи шаҳарларда «ниск» ҳам деб аташади. Аммо, мен кўпчилик орасида «адас» номи билан машҳурман (ўзбекча «ясмиғ», русча «чечевица восточная»). Мен қаҳва, қизил, сариқ, кул рангида бўламан. Мен маданий ҳамда ёввойи ҳолда ўсаман. Маданийлашганим ўша сиз ош ва шўрваларга солиб, палов қилиб ейдиган ясмиғдирман. Мени ҳазм қилиш бошқа хилларимга нисбатан осонроқдир ва фосфор моддаси сероб бўлгани учун иликни бақувват қилади. Баргим ва танам ҳайвонлар учун озуқа ҳисобланади. Менинг уним юмшатувчи ҳисобланади ва тери яллиғланишига яхши таъсир кўрсатади.

Доним «А» ва «Б» витаминларига бой бўлиб, озроқ «С» витамини ҳам бор. Таркибимда темир, кальций, ҳаммадан кўпроқ фосфор бор. Пўстим юмшатувчи, мағзи эса, қабзият қилувчидир. Машҳур шоир ва олим Абу Ало ал-Мааррий умрида гўшт емаган ва мендан гўшт ўрнида фойдаланган ҳамда «гўшт-гиёҳ» деб ном берган.

Менинг пўстим иссиғдир. Қайнатилса, унинг суви юмшатувчи сув ҳисобланади, тери йирингланишининг олдини олади. Иситмадан тузалгач, бодом ёғи билан мени ош қилиб еса, ҳеч қачон иситма қайтиб келмайди.

Мени пишириб, сирка билан ейилса, меъда фаолиятини яхшилайман, Мени сувда пишириб есангиз, нафас йўлини юмшатаман ва йўтални даф қиламан. Суви билан оғизни чайқаш оғиз яллиғланишини ва дифтерия касалини йўқ қилади. Донимдан ўттизта олиб, пўстини тушириб, ўша пўстини ҳаб дори сифатида есангиз, бузилган меъда фаолиятини изга солади. Мени асал билан аралаштириб,— чуқур захмларга боғласангиз ёки гул ёғи билан қўшиб шамоллаган кўзга суркасангиз, тузатади. Товуқ тухумига қўшиб, совуқ урганда ёрилган оёқ, қўл ва юзларга суркалса, фойдалидир.

● Мен хосиятда гўшт билан мусобақалашаман. ● Мияга қувват бераман ва эсда сақлаш қобилиятини яхшилайман.
● Қайнатилгандаги сувим йирингланишнинг олдини олади.
● Куйдирилган пўстим тишни оқартиради. ● Хилма-хил витаминларга бойман.

Мени пишириб, карам барги билан сут тўпланиб қолиши натижасида яллиғланган она кўкрагига боғланса, наф қиламан. Мени пишириб, қовун уруғи билан бирга юзга сурилса, рангу рухсорни очаман, юз сариғлигини бартараф қиламан. Мени куйдириб кулимни қўшиш йўли билан ясалган тиш пастаси тишни яхши оқартиради. Мендан кўп истеъмол қилинса, айниқса, ёввойи навимдан, савдо хилтини кўпайтиради, қонни қуюқлаштиради, паришон ва қўрқинчли тушлар кўришга сабаб бўлади.

Ҳозирги замон Эрон медицинасининг ёзишича, кўп ейиш рак, қорасон ва меланхолия касалини бунёд қилади. Аммо, бу фикр исботсиз туҳмат бўлиб, мен бу касалликларни пайдо қилишим учун ҳеч қандай асосим йўқ. Ваҳоланки, ярим ёввойи ўсувчи хилимни ейиш куйган савдоларни йўқотишдаги таъсири катта бўлса ажаб эмас. Мени имкони борича, сирка ёки таркибида қанд бўлган хурмо ва кишмиш кабилар билан қўшиб енг. Ҳеч қачон шўр балиқ билан ея кўрманг.

Форсчадан М. Ҳасанов таржимаси.

ҚУШЛАР БАҲСИ

(МАСАЛ)

Бир кун тўпландилар қушлар ўрмонда,
Ҳаёт ҳақида баҳс-суҳбат қурмоққа.
Шунда раис — Бургут виқор-ла туриб,
Тумшуғин гоҳ уён, гоҳ бу ён буриб,
Деди:— Бугунги баҳс дўстона, ҳалол,
Ҳар ким ўз фикрини айтсин бемалол.
Булбулжонга берсак биринчи сўзни,
Қолганлар курашга шайласин ўзни..
Булбулвой бошлади нутқин шу заҳот:
— О, нақадар гўзалдир ҳаёт!
Боғлар қучоғида сайрамак кўп соз,
Гуллар рақсга тушар чалганингда соз.
Ҳаёт менинг учун яшнаган бўстон,
Умрнинг мазмуни —куйламоқ шодон.
Бахтиёр дамларда ташвиш на ҳожат,
У умр саройин айлагай ғорат.
Шу сабаб шиорим: қувнаб яшамоқ,
Токи ғам-ташвишдан бўлайин йироқ..
— Гарчи сафар доим бўлмас бехатар,—
Гап бошлади Лайлак ўртага чиқиб,—
— Берар албат бир кун фойдали самар.
Умримни қўйганман шу йўлга тикиб.
Ҳаёт — сафарлардан иборат;
Қайда иссиқ бўлса—шу менга Ватан.
Бир жойда қолмоққа йўқ менда тоқат,
Юртлардан юртларга учаман...
Шундан сўнг қарға-ю, читтак, зағизғон,
Бирма-бир ўйларин қилдилар баён,
Сўнг дамда кавакдан янгради овоз:
— Фикримни айтайин, тинглангиз бир оз.
Мен ҳам уруғингиз — кўршапалакман,
Турмуш ташвишида чопиб, ҳалакман.
Тортишув, баҳсингиз барин тингладим,
Фикру ўйларингиз англадим.
Ростин айтсам, баҳсга арзимас,
Ҳаётимиз, турмуш тарзимиз.
Менинг ўз тажрибам бунинг-чун исбот:
Қоп-қора зулматдан иборат ҳаёт...
Ўртага отилди Лочин ногаҳон,
Кўршапалак гапи қизитганди қон:
— Кимгаки ёт бўлса агарда зиё,
У ўз кавагини англагай дунё.
Яшамоқ завқи не, билар не ҳаёт,
Мовий кенгликларга уролган қанот.
Гоҳо бунинг учун курашмоқ даркор,
Ташвишдан юз бурмак лозиммас зинҳор.
Мен учун чўлу-тоғ ягона Ватан.
Уларсиз керакмас менга хеч чаман...
Шу кун қушлар баҳси қизиди роса,
Айтилди кўп фикр, турли хулоса.

* * *

Ҳаёт оқишида этади давом,
Баҳсу тортишувлар билмагай тиним.
Аммо қадим ҳикмат кучида тамом:
«Ўз аршини билан ўлчайди хар ким».

Насриддин МУҲАММАДИЕВ.

Икки марта отпуск пули тўланадими?

ТОШКЕНТ „ОҚШОМИ" Справка бюроси

Мен Тошкент мебелсозлик комбинатининг ёғоч-тахта базасида ўт ўчирувчи бўлиб ишлайман. Ойлигим 67 сўм 50 тийин. Асосий иш жойим шу ер бўлгани учун меҳнат дафтарчам ҳам шу жойда сақланади. Бироқ, оилавий аҳволимнинг оғирлиги сабабли, иккинчи бошқа ишга ҳам ўтдим. Бу ишим қоровулчиликдан иборат бўлиб, бўш вақтларимда ишга келаман. Яқинда, иккинчи иш жойимдан 15 кунлик отпускага чиқдим. Лекин менга бу муддат учун отпуск пули бермадилар. Шу тўғрими?

И. ҚИДИРАЛИЕВ.

СССР Меҳнат халқ комиссарлигининг 1930 йил 30 апрелда тасдиқлаган қарорига биноан, ҳар бир ишчи ёки хизматчига йил давомида бир марта навбатдаги отпуск берилади.

Баъзи ишчи ва хизматчилар борки, улар касаба союз органларининг рухсати билан асосий вазифаларидан ташқари қўшимча жойларда ҳам бошқа бирор ишни бажарадилар. Бундай ҳолларда уларга иккинчи иш жойларидан навбатдаги отпуск берилса-да, лекин, бу отпуск учун ҳақ тўланмайди. Чунки, улар асосий иш жойларидан отпускага чиққанда бундай имтиёздан фойдаланадилар.

Шуни қайд этиш керакки, асосий вазифасидан ташқари ишлашга ҳамма учун барча ҳолларда ҳам рухсат этилавермайди. Ҳар иккала манфаатдор муассаса, корхона ва ташкилотнинг ўзи итоат қиладиган юқори ташкилот ва фабрика-завод маҳаллий комитетлари билан келишилган ёзма рухсатномаси бўлган тақдирдагина асосий иш жойидан ташқари ишлашга йўл қўйилади. Ходимни асосий вазифадан ташқари ишга қабул қилган муассаса, ташкилот ва корхоналар уни қайси лавозимга қабул қилинганлигини, меҳнатига ҳақ тўлаш шартларини, шунингдек бундан кейинги ҳамма ўзгаришларни ходимнинг асосий иш жойидаги маъмуриятга хабар қилиб туради.

Асосий лавозимдан ташқари ишловчи кишилар муассаса, корхона, ташкилот ходимлари учун белгиланган имтиёзлардан фойдаланмайдилар.

БИЛАСИЗМИ?

▲ СССРда 225 минг кўл бор. Ер шаридаги кўлларнинг тўртдан бир қисми бизнинг мамлакатимиздадир.

▲ Виктория Ерида (Антрактида) бир кўл топилди. Унинг суви денгиз сувидан 2 маротаба шўр бўлиб, ҳарорати фақат минус 50 градусдан ошганда яхлайди.

▲ Жанубий Америкадаги Андахдада 3812 метр баландликда жаҳондаги энг йирик Титика кўли жойлашгандир.

▲ Мисрда момоқалдироқ икки юз йилда бир маротаба бўлади.

▲ Одам баданидаги қон етти процентни ташкил этади. Агар инсон 70 килограмм оғирликда бўлса, унда 5 литр қон бўлади.

▲ Кўзнинг оғирлиги етти грамм бўлиб, унинг ойнасимон қобиғи 4 граммдир.

▲ Агарда инсон бир кунда кўзи билан кўрганларини кино плёнкага туширилса, бунга 19 километр плёнка кетган бўлар эди.

▲ Энг узун мўйловли киши АҚШда бўлиб, у 36 йил соқол олмасдан юрган. Мўйловининг узунлиги 3,5 метр бўлган.

▲ Англиялик Томас Веддер энг узун бурунли киши ҳисобланган. Унинг бурни 19 сантиметр эди.

● *Ҳамшаҳарлар, сизлар учун*

Хизматингизга тайёр

Полторацкий кўчасида янги бино қад кўтарди. Бу — «Узмедтехника»нинг 6-кўзойнак магазинидир.

— Магазинимиз қошида устахона ҳам ишламоқда. Мамлакатимизда ва чет элларда ясалган ҳар қандай кўзойнаклар бузилса қисқа муддатда ремонт қилиб берилади, —дейди унинг мудири М. Саидова. Сотувчи М. Одилова, усталар К. Маҳкамов, С. Яхёев каби ходимлар дастлабки кунданоқ харидорларга яхши хизмат кўрсатмоқдалар. Улар ҳар ойда 8 минг сўмлик иш бажаришга аҳд қилишган.

И. РУСТАМОВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

◆ Биргина Чикагода 300 та саноат фирмаси космонавтиканинг илмий-техника ютуқларидан фойдаланади.

◆ Яқинда Қуёшда қайд қилинган улкан портлашлар кучи 10 миллиард атом бомбасининг портлаш кучига тенг эди.

◆ Ерликлар ойда 160 соатга яқин бўлиб, коинотда 20.000 соатга яқин учишган.

◆ 1923 йилдаёқ Фридрих Артурович Цандер Марсга учиш траекториясининг энг қулай усулини ҳисоблаб чиққан. Цандернинг ҳисоб-китобига кўра учиш 256 кунни эгаллаши лозим. Қуёш системасини ташкил қилувчи осмон жисмлари массаси аниқлангач, электрон-ҳисоблаш машиналарида олинган натижага кўра, ҳозирги кунда 259 кунни эгаллаши керак.

«Шаҳримизда олтин куз». Ю. Бутусов фотоси.

Рассом табассуми

— Стулингиз жуда ноқулай экан, наҳотки самолётдагидек камар билан боғлаб қўйишнинг иложи бўлмаса?..

— Яна ярим кило қўшаман...

С. Емгирчиев расмлари.

Қорақалпоқ мақоллари

● Йўлдоши ёмонни ёв олади.
● Ёмон хотин олганнинг ёви уйида.
● Қўрқоқни кўп қуваласанг — ботир бўлади.
● Йўрға минган йўлдошига қарамас.
● Одамни кўзига мақтагандан ўтга ташлаган яхши.
● Кулма дўстингга — келар бошингга.
● Элдан безган эр ўнгмайди.

М. САЪДИНОВ тўплаган.

● *Ҳайвонот оламида*

ПАРРАНДАЛАР МАКОНИ

Узбекистонимизни қушлар макони деб атасак янглишмаймиз. Зеро, бутун Европада 460 тур қуш учраса, фақат бизнинг республикамизнинг ўзидагина 300 дан ортиқ қуш турлари бор. Қизилқумда 250 га яқин қуш турлари учрайди.

Фанга бутун дунёдаги қушларнинг 8500 тури маълум, шундан 700 тури СССР территориясида учрайди. Ҳозирги вақтда планетамизда 100 миллиард қуш бор, деб тахмин қилинади.

XVIII аср охиридан то шу вақтга қадар инсон эҳтиётсизлиги оқибатида ер юзида 76 қуш тури йўқотилган.

● ХАНДАЛАР

АДАБИЁТ ДАРСИДА

Домла:— Ёзувчи Казо Казонийнинг асарларини анализ қилиб беринг.

Студент:—Дарсликда: «К. Казоний ўз асарларини ширали тилда ёзади, кези келганда заҳархандалик ҳам қилади», дейилган.

Домла:— Хўш, сиз буни қандай тушунасиз?

Студент:— Чамамда, ёзувчининг боғида асалариси бўлиб, автор қўлига қалам олганда дам асалдан ялаб, дам тилини арига чақтириб ёзған бўлса керак.

Тадеуш ДОЛЕНГА-МОСТОВИЧ

Муттаҳамнинг парвози

Ниҳоят Дизма юрак ютиб, тарелка қидира бошлади. Тарелка топгач, унга вилка билан бирталай салат ва паштет бўлагини солиб олди. У оғзи сўлакка тўлиб, кўзини тарелкадан узолмай қолган эди. Дизма бирор панароқ жой топиш учун орқасига ўгирилган эди, кутилмаганда кимдир тирсагини қаттиқ туртиб юборди. Қўлидаги тарелка ерга тушиб, чил-чил бўлди.

Никодимнинг ғазаби қайнаб кетди. Унинг олдидан ҳеч нимага эътибор бермай аллақандай бақалоқ одам ўтиб бормоқда эди. У ҳатто эпсизлиги учун ўгирилиб кечирим сўрашни ҳам лозим топмади. Агар Дизма ўзини тута олганида, эҳтимол, бундай ҳаддидан ошмаган бўларди. Бироқ шу дамда у фақат бир нарсани: ана шу бақалоқни деб оғзидаги нондан ажраб қолаётганини ҳис этарди.

У икки ҳатлаб айбдорга етиб олдида, унинг тирсагидан тутди:

— Кўзингизга қараб юрсангиз бўлмайдими, жин урсин сизни! Қўлимдаги тарелкани уриб туширдингиз! — деди у жаҳл билан ҳалиги одамга қараб.

Ҳайрат ва ҳатто қўрқувдан бақалоқнинг кўзи ола-кула бўлиб кетди. У полга қаради-да, хижолат чекиб, кечирим сўрай бошлади.

Атрофдаги одамлар жимиб қолишди. Югуриб келган официант тарелка синиқларини териб олиб, Дизмага янгисини узатди. Дизма қандай тентаклик қилганини ҳали тушуниб ҳам етмай, тарелкага яна салат сола бошлади. Кейин бир четга ўтиб, бир оз ўзига келди-да, бирдан уни ҳозирнинг ўзидаёқ олдиларига солиб қувишлари мумкинлигини тушуниб қолди. Шундан сўнг у кўпроқ еб олиш учун овқатни чайнамай юта бошлади.

Бу орада зал меҳмонларга тўлиб борарди. Дизма ўзига ҳеч ким эътибор бермаётганини кўриб, бирмунча енгил тортди. Шундан сўнг у анча руҳланиб, тарелкасини яна тўлдириб олди. Кейин олдида коньяк тўла қадаҳлар терилган патнусни кўриб қолди-да, кетма-кет икки қадаҳни бўшатди ва ўзини анча дадил ҳис эта бошлади. Орадан бир оз вақт ўтгач, Никодим учинчи қадаҳни қўлига олган эди, аллаким у билан қадаҳ уриштираётганини кўриб ажабланди. Шу пайт кимнингдир:

— Сиз билан ичсам майлими? — дея сўрагани эшитилди.

Дизманинг ёнида полковник мундирини кийган, баланд бўйли, қора соч бир одам маънодор жилмайиб турарди.

Улар қадаҳларини бўшатишгач, полковник Дизмага қўл узатди.

— Вареда.

— Дизма, — худди акс-садодек жавоб қилди Никодим ва унинг қўлини қисди.

— Табриклайман сизни, — деди Дизма томон эгилиб полковник. — Анови Терковскийни жуда қойиллатдингиз-да. Ҳаммасини кўриб турувдим.

Дизма қип-қизариб кетди.

«Ҳозир у мени қувиб солади, — дея хаёлидан ўтказди у. — Лекин навозиш қилишига ўласанми!».

— Уша аҳмоқни ўйлаганингизда ҳозир ҳам қонингиз қайнаб кетяпти, — деди полковник ва хохолаб кулиб юборди. — Табриклайман сизни, пан... Дизма. Анчадан бери ҳеч ким Терковскийнинг бундай адабини бермаган эди. Сизнинг соғлигингиз учун!

— Аҳамияти йўқ! Фақат салат билан тарелкага ачинаман.

Вареда яна қаҳқаҳ отди.

— Ҳазиллашяпсиз чоғи! Бу дейман, жуда аскиячи экансизу, пан Дизма! Сизнинг соғлигингиз учун! Биласизми, — деди у қадаҳни патнусга қўяр экан, — ахир бу жуда ажойиб ҳазил бўлди: Терковскийнинг аҳамияти йўқ, салатга ачинаман, дедингиз-а!

Полковник завқланиб, тинимсиз қаҳқаҳа отарди. Гарчи полковникнинг нимадан бунчалик завқланаётганини тушунмаса-да, оғзидаги бутербродни ютишга улгурмаган Дизма ҳам унга қўшилишиб кула бошлади.

Вареда Дизмага папирос узатди. Шундан сўнг иккови дераза ёнига ўтишди. Вареда билан Дизма эндигина папирос тутатишган ҳам эдики, ўрта бўйли, малла сочларига оқ оралаган, шиша каби хира ялтираб турган кўзлари совуқ бир одам тез-тез юриб, уларнинг олдига келди.

— Вацек! — дея қичқирди у. — Папиросингдан чўз. Узимникини унутиб қолдирибман.

Полковник яна чўнтагидан кумуш портсигарини чиқарди.

— Марҳамат. Таништиришга ижозат бер: пан Дизма! Пан министр Яшунский!

Дизманинг юраги орқасига тортиб кетди: у умри бино бўлиб ҳали министрни кўрмаган эди. Лисковдаги почта идорасида министр тўғрисида гаплашишган кезлари бу сўз у ердаги кишилар тасаввурида қандайдир хаёлий-мавҳум, жуда йироқ ва етиб бўлмайдиган бир тушунча сифатида намоён бўларди.... Никодим узр эҳтиром билан министрнинг қўлини қисди.

— Тасаввур қилгин-а, — деди полковник, — пан Дизма ҳозир анови аҳмоқ Терковскийни роса боплади-да.

— Аҳ! Уша одам сизмисиз? Буни қаранг-а! — жонланиб кетди министр. — Эшитдим, эшитдим. Хўш-хўш!

— Бунисиям майли-я, — дея давом этди полковник, — мен пан Дизмани табриклаган эдим, у бўлса: «Терковскийнинг аҳамияти йўқ, салатга ачинаман!» деб жавоб қилди. Тасаввур қилгин-а: салатга!

Иккови қаҳқаҳа отиб кулишди. Дизма ҳам беихтиёр уларга қўшилиб кула бошлади. Шунда министр бирдан жимиб қолди-да, маънодор қилиб деди:

— Узбилармон одамларнинг аҳволи шунақа бўлади. Ҳеч кимни писанд қилмай қўйган эди, ҳайвон. Энди бўлса...

— Салатга ҳам арзимас экан! — дея гапни илиб кетди полковник Вареда.

Ҳаммаси яна хохолаб кулиб юборди, министр эса Дизманинг қўлтиғидан тутиб, қувноқлик билан деди:

— Ҳар қалай, сизни чин юракдан табриклайман, пан Дизма. Чин юракдан. Агар мамлакатимизда аҳмоқларнинг додини берадиган сиз каби кишилар кўпроқ бўлганида, аҳволимиз бутунлай бошқача бўларди. Ҳа, бизга кучли одамлар керак.

Уларнинг ёнига яна бир неча эркак келиб, суҳбат қизиб кетди.

Дизма ўзини босиб олганди. Тўқлик ва уч-тўрт* қадаҳ коньяк таъсирида унинг асаблари анча жойига тушган эди. Аввалига у, мени биронта одамга ўхшатишяпти, деб ўйлади. Ким билсин, эҳтимол, Варшавада у билан фамилияси бир хил бўлган бирор қариндоши бордир? Бироқ кейин у, булар аллақандай Терковскийни койиб берганим учун мени ўзимизнинг одам деб ҳисоблашяпти, деган қарорга келди. Ким экан ўша Терковский? У ҳам бирор мансабдор бўлса керак-да, албатта!

Шуларни ўйлар экан, Дизма тезроқ жуфтакни ростлашга қарор қилди. Никодимни айниқса нарироқда уни диққат билан кузатиб турган кекса бир жаноб ташвишга солиб қўйган эди. Уша жаноб Дизманинг юзига қараш учун ҳатто бир-икки марта унинг атрофидан айланиб ҳам ўтди.

«Оббо лаънати! Бу алжиган чолга нима керак ўзи?»

Тезда бу саволга жавоб ҳам топилди. Кекса жаноб ёнидан ўтиб кетаётган кельнерни тўхтатди-да, Дизма томон бош ирғаб, унга аллаnима деди. Кельнер унга таъзим қилиб, Дизманинг ёнига келди.

— Сиздан бир минутга эътибор беришингизни илтимос қилишяпти.

Узга чора қолмаганди. Жуфтакни ростлаш ҳақида ўйламаса ҳам бўларди. Никодим чолга хўмрайиб қаради-да, олдинга қараб юрди. Бироқ чол оғзининг таноби қочиб жилмайганича бидирлай кетди:

— Мени афв этасиз, агар янглишмасам, сиз билан бултур Краковда саноатчилар съездида танишиш шарафига муяссар бўлган эдим. Ёдингиздами? Апрель ойи эди... Леон Куницкий...

Чол кичиккина қалтироқ қўлини хиралик билан Дизмага узатди.

— Леон Куницкий!

— Никодим Дизма! Сиз янглишяпсиз: Краковда ҳеч қачон бўлган эмасман. Мени биронта одамга ўхшатяпсиз, шекилли.

Чол кечирим сўраб шундай бидирлай бошладики, Дизма унинг гапини аранг тушуниб олди.

— Ҳа, ҳа, албатта, чолларнинг кўзи ўтмас бўлади... Паришон-хотирлигим учун кечирасиз, лекин барибир ғоят хурсандман. Бу ерда танишларим деярли йўқ десам бўлади. Икки оғиз гаплашишга биронта одам топилмаса-я! Бир ишни ҳал қилишим керак эди, шу боисдан ҳам бир ошнамдан таклифнома топиб беришни илтимос қилдим, лекин ёлғизлик қурсин... Сизни кўриб жуда хурсанд бўлиб кетдим, — дея жағи жағига тегмай бидирлади чол, — ҳа жуда хурсанд бўлиб кетдим. Боз устига қишлоқ хўжалиги министри билан яқин алоқада экансиз. Шундан кейин: танишимку... яхшилик қилиб, пан министр Яшунскийга мени танитиб қўяр, деб ўйладим. Аммо янглишибман, мени кечирасиз!

— Ҳечқиси йўқ.

— О йўқ, пан министр билан суҳбатингизни бўлиб қўйдим. Биласизми, мен провинцияда яшайдиган оддий бир одамман. Биз қишлоқилар шунақа содда, бетакаллуф бўламиз.

«Оббо, бунча вайсамаса», — дея хаёлидан ўтказди Дизма.

— Бир қошиқ қонимдан кечасизу, — Никодимни ўз ҳолига қўймай давом этди Куницкий, — кекса бир одамга битта яхшилик қилмайсизми?

— Қанақа яхшилик? — ажабланди Дизма.

— Майли, майли хиралик қилмайману, лекин сиз, пан Дизма, айтайлик, мени пан министрга таништириб қўйганингизда у киши мени ўз дўстининг яқин одами деб ҳисобларди.

— Дўстининг дейсизми? — очиқдан-очиқ ажабланди Дизма.

— Хе-хе-хе!.. Йўқ деманг, муҳтарам дўстим: сизнинг пан министр билан суҳбатингизни ўз қулоғим билан эшитдим. Узим кексайиб, кўзим хиралашиб қолган бўлса-да, қулоғим жуда яхши эшитади. Мени таништириб қўйсангиз бас, у ёғини... Масалан, пан министрга: «Азизим пан министр, рухсат беринг, сизга яхши танишим Леон Куницкийни таништириб қўяй...» — десангиз борми, жуда ажойиб иш бўларди-да!..

— Нималар деяпсиз, пан Куницкий... — эътироз билдирди Дизма.

— Хиралик қилмайман, хиралик қилмайман... хе-хе-хе!.. Лекин сиздан ғоят миннатдор бўлардим. Сиз учун бу жуда осон-ку, шундай эмасми?

Қўшни зал эшиги очилган эди, меҳмонларнинг бари ўша ёққа юра бошлашди. Дизманинг ёнидан ўтар экан, министр Яшунский жилмайиб қўйди ва ҳамроҳларига қараб деди:

— Бугунги кечанинг қаҳрамони.

Шу пайт Куницкий Дизмани хиёл итариб олдинга ўтказди-да, ўзи таъзим қилганича қотиб қолди. Никодим беихтиёр:

— Сизга дўстим пан Куницкийни таништиришга ижозат этгайсиз, — деб юборди.

Яшунскийнинг ажабланганлиги юзидан шундоқ сезилиб турарди. Министр оғиз очишга ҳам улгурмай Куницкий унинг қўлидан тутиб, бидирлай кетди: у шундай ажойиб давлат арбоби билан танишишдан жуда бахтиёр эмиш. Ватан, айниқса қишлоқ хўжалиги ва жумладан, ўрмончилик олдида пан министрнинг хизматлари ғоят катта экан; Куницкий ўла-ўлгунча шу бахтиёр дамни унутмасмиш, чунки зироатчи ва ёғоч тилиш корхоналарининг эгаси сифатида бу хизматларнинг қадрини билармиш, бироқ афсуски, пан министрнинг қўл остидаги ҳамма одамлар ҳам унинг буюк раҳбар ғояларини тўғри тушунишавермас эмиш, лекин шунга қарамай бунга эришса бўлар экан; шу боисдан ҳам у, яъни Куницкий уни пан министрга танитиб қўйгани учун муҳтарам пан Дизмадан ғоят миннатдор эмиш.

Чол шу қадар тинимсиз бидирлар эдики, ғоят ажабланган министр фақат:

— Жуда хурсандман, — дейишга улгурди.

Бироқ шилқим чол Гродно вилоятидаги давлат ўрмонлари ва аллақандай ёғоч заводлари ҳақида оғиз очган эди, министр дарҳол унинг гапини бўлди:

— Ҳеч бўлмаса банкетда мени шу ишлардан тинч қўйинг. Бўлмасам министрликда қиладиган ишим қолмайди.

У Дизма билан қўл бериб хайрлашди-да, Куницкийга бош ирғаб, залга кириб кетди.

— Жуда метин экану бу министрингиз, — дея гап қотди Куницкий. — Уни шундай одам деб сира ўйламаган эдим. Узи доим шунақами?

— Доим шунақа, — ҳар эҳтимолга қарши жавоб қилди Дизма.

Расмий тантаналар тугаб, меҳмонларни ресторанга таклиф қилишди.

Чол Дизмага ёпишиб олди. Зиёфатда ҳам у Никодимнинг ёнида тинмай гапириб ўтирди. Дизманинг боши айланиб кетди. Тўғри, бунга коньяк билан икки-уч қадаҳ вино ичгани сабаб бўлса керак. Ғоят чарчаганидан унинг уйқуси кела бошлади. Гарчи қорни тўқ бўлса-да, ўқтин-ўқтин яна овқат ейишга ва ичкилик ичишга тўғри келар, бундан эса у қаттиқ азобланар эди. Дизма Луцкаядаги уйига қайтиб, дераза олдидаги буклама койкасида қандай ҳузур қилиб ухлаши тўғрисида ўйлай бошлади. Эртага якшанба — ҳар қалай соат ўнларгача уйғотишмаса керак.

Бироқ Куницкий унинг қўлтиғидан тутди.

— Менга қаранг азизим, соат энди ўн бир бўлибди. Келинг бир қадаҳ-бир қадаҳ ажойиб венгер виносидан ичайлик. Мен шу ерда, Европа меҳмонхонасининг иккинчи қаватидан номер олганман. Илтимос қиламан. Хўш, азизим, пан Дизма, йўқ демайсиз-а? Қитдек-қитдек вино ичиб тинчгина хонада ўтирамиз... А? Хўп денг, кўп эмас ярим соат, чорак соат...

Шундай дея чол Дизмани деярли сургаб ўз хонасига бошлади. Улар вестибюлга чиқишиб, тезда кенггина номерга киришди. Куницкий телефон қилиб, венгер виносидан келтиришни буюрди.

Бу орада пастдаги ойнабанд айланма эшик ҳар айланишида цилиндр кийган эркаклар ва башанг хонимларни пуркаб чиқармоқда эди. Тротуар четида турган швейцар:

— Пан Яшунскийнинг машиналари! — дея қичқирди.

Ялтироқ лимузин эшик олдига келиб тўхтади.

— Менга қара, Вацек, Терковскийни боплаган анови ошнангнинг фамилияси нима эди? — сўради министр полковник Вареда билан хайрлашар экан.

— Қулинг ўргилсин йигит! — деди қатъий оҳангда оёғида аранг турган полковник. — Фамилияси Дизма. Жуда қойиллатди-да, ўзиям.

— Куницкий билан дўстлигидан помешчик ёки саноатчи бўлса керак. Уша Куницкий шпал етказиб бериш муносабати билан бир судлашган эди.

— Айтяпман-ку сенга: шоввоз йигит! Унча-мунча одамга гап бермайди.

— Ҳа, рост айтасан, кучли характер. Френологияга* ишонаман. Пешанаси ва пастки жағи туртиб чиққан. Френологияда гап кўп. Хўп, саломат бўл.

Мотор гуриллаб, эшиклар шарақлаб ёпилди. Полковник тротуарда ёлғиз қолди.

— Нима бало, жин ургурнинг кайфи ошиб қолганми, — дерди ўзига-ўзи Вареда. — Характернинг хронологияга нима алоқаси бор?

Ҳ. ТУРАБЕКОВ таржимаси.

(Охири. Боши газетанинг 265, 267 сонларида).

---

* Френология — одамнинг ақлий ва маънавий хусусиятлари унинг бош суяк формасига боғлиқ деб тарғиб қилувчи реакцион назария. (Тарж.).

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

БЕРЛИН. Вашерслебенда қурилаётган корхонада упаковка ишлаб чиқариш чиқитлари қайта ишланади. Ҳозирга қадар бу чиқитлар ҳеч нарсага яроқсиз деб ҳисобланиб йўқ қилиб юбориларди. Асосан полиэтилен қийқимлари ёки алюминий фольга қийқимлари, шунингдек пластик плёнка қийқимлари шаклидаги шу чиқитлар эндиликда майдаланиб прессланади. Шу тахлитда олинган прессланган плиталардан қурилиш саноатида кенг қўламда фойдаланиш мумкин.

⊙

УЛАН-БАТОР. Монголия — Совет қўшма биологик экспедицияси тўртинчи дала мавсумини тугатди. Экспедиция МХРнинг қарийб ҳамма территориясини ўз ичига олувчи комплекс тадқиқотлар олиб бормоқда. У республиканинг турли табиий иқлимий районларида тажриба ишлари ўтказмоқда. Қўшма комплекс экспедициянинг мақсади — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш учун табиий биологик ресурслардан рационал фойдаланиш борасида тавсиялар беришдан иборатдир.

Экспедиция қатнашчилари — монгол ва совет олимлари ҳамда мутахассислари бўлиб, 200 кишининг куч-ғайрати билан МХР территориясидаги ўсимлик дунёсининг картаси ишлаб чиқилди ва чоп этишга тайёрланмоқда, республиканинг тупроқ картаси тузилмоқда.

⊙

КУАЛА-ЛУМПУР. Малайзия аҳолини телефон алоқаси системаси билан қамраш кўлами жиҳатидан Осиё мамлакатлари орасида Япония ва Сингапурдан кейин учинчи ўринда туради. Бу ерда эълон қилинган расмий маълумотларга кўра, мамлакатда 211,5 мингтадан ошиқ телефон бор.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Спорт

⊙ ФУТБОЛ

ЎРТОҚЛИК УЧРАШУВЛАРИГА

СССР терма командаси футболчилари ўртоқлик учрашувларини ўтказиш учун Латин Америкасига жўнаб кетдилар. Улар Мексикада, Эквадорда, Салвадорда, Колумбия ва Коста-рикада бир қатор учрашувлар ўтказишади.

СССР терма командаси составида қуйидаги ўйинчилар бор: дарвозабон — В. Пильгуй («Динамо» Москва), ва А. Абрамян («Арарат») ҳимоячилар — В. Бугиевский, С. Ольшанский, Е. Ловчев, (ҳаммаси «Спартак»дан), А. Саркисян («Арарат»), В. Звягинцев («Шахтёр»), В. Капличний (ЦСКА), В. Байшаков («Қайрат»), В. Матвиенко («Динамо», Киев), В. Комаров («Динамо», Москва); ярим ҳимоячилар — А. Петрушин, О. Долматов (иккаласи «Динамо» Москвадан), А. Коньков («Шахтёр»), В. Федотов (ЦСКА), О. Заназаняк ва А. Андрасян (иккаласи «Арарат»дан), ҳужумчилар — А. Зинченко («Зенит»), Л. Иштоян («Арарат»), В. Онищенко («Заря»), А. Пискарев («Спартак»), Г. Еврюжихин («Динамо» Москва) ва А. Шепель («Черноморец»).

⊙ ШАШКА

ҒОЛИБЛАР АНИҚЛАНМОҚДА

Олдин хабар берганимиздек, «Спартак», «Меҳнат», «Локомотив», «Пахтакор» ва «Буревестник» терма командалари республика спорт комитетининг рус ва халқаро шашка бўйича кўчма кубоги учун қизғин учрашувлар ўтказишмоқда. Бу учрашувларда 13 спорт мастери, 11 та мастерликка номзод ва 6 та биринчи разрядли спортчилар иштирок этишяпти. Биринчи турда «Спартак» — «Локомотив», ва «Пахтакор» — «Буревестник» спортчилари куч синашишди. Биринчи ўйинда спартакчи Ҳ. Иброҳимова республика чемпиони П. Гольдшмидни доғда қолдирди. З. Петрова эса дугонаси каби ғалаба қозонди. Қолган ўйинлар дуранг натижада тугади. Л. Берштейн «Локомотив» ва «Спартак» вакили Е. Котегорский ўйинлари 4 соат давом этиб «Локомотив» вакилининг қўли баландлиги ҳолда кечиктирилди. Ҳозирча «Спартак» спортчилари 3,5:1,5 ҳисобида олдинда боришмоқда.

Ҳужумни қайтара олмади.

В. Белоплотов фотоси.

«Пахтакор» ва «Буревестник» терма командалари ўйини анча қизиқарли бўлди. Е. Черкасский («Пахтакор») — Д. Давидов («Буревестник»), И. Мартель («Пахтакор»), А. Эндин («Буревестник») ва Л. Хейф («Пахтакор»), Н. Рахлин («Буревестник») учрашувлари дуранг натижада тугади. «Буревестник» спортчиси С. Цюпко «Пахтакор» ўйинчиси М. Зариповни мағлубиятга учратди. Лекин шунга қарамасдан пахтакорчилар 3,2:2,5 ҳисобида олдинда.

Иккинчи турда «Спартак» — «Меҳнат» 3,5:2,5 ҳисобида, «Пахтакор» — «Локомотив» 3:3 ҳисобида тугади.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

⊙ Тбилисининг «Динамо» футболчилари Туркияда «Бешикташ» командаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказишиб 0:0 ҳисобида ўйнашди.

⊙ Жаҳон экс чемпиони — Чехославакия хоккейчилари ГДР командаси билан ўтказган иккинчи ўртоқлик учрашувларини 6:3 ҳисобида ютдилар.

⊙ Лондондаги «Уэмбли» стадионида Италия терма командаси футболчилари Англия терма командаси билан ўртоқлик учрашуви ўтказишиб 1:0 ҳисобида ғалаба қозонишди.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ТЕАТРИДА — 17|XI да Севилья сартароши, 18|XI да Боғчасарой фонтани (кундуз соат 12 да). Дон Карлос (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 17|XI да Табассум ўғрилари, 18|XI Олтин девор (кундузи). Абу Райҳон Беруний (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17|XI да Тоғ гўзали, 18|XI да Ажаб савдолар, 19|XI да Хотинимнинг эри.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 18|XI да 1-музика абонементи бўйича биринчи концерт-лекция. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган. «ГУЛЛА, ЯШНА ЖОН ЎЗБЕКИСТОН». Лекция-концерт кундуз соат 12 да бошланади.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 17|XI да Ташвишланманг, онажон, 18|XIда Ойдин (кундуз соат 12 да). Биринчи бўса (кечқурун).

КИНО

17 НОЯБРДА

Қум карьери генераллари — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кечқурун).

Талантлар ва мухлислар — «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Оддий кийимдаги киши — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «МИР» (кечқурун).

Булутлар ортида осмон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», ҲАМЗА номли (кечқурун).

Тартиб учун қилинган жиноят — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Гул ва тош (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кечқурун).

Телбалар ҳафтаси — С. РАҲИМОВ номли (кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (жуфт соатларда) Ғ. ҒУЛОМ номли (тоқ соатларда).

Привалов миллионлари — «МОСКВА» (17.30).

Озодлик нақадар нашъали сўз — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кечқурун).

18 НОЯБРДА

Қум карьери генераллари — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Талантлар ва мухлислар — «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Оддий кийимдаги киши — «СПУТНИК» (тоқ соатларда), «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Булутлар ортида осмон — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», ҲАМЗА НОМЛИ (кундуз ва кечқурун).

Тартиб учун қилинган жиноят — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Гул ва тош (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Телбалар ҳафтаси — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (жуфт соатларда), Ғ. ҒУЛОМ номли (тоқ соатларда).

Привалов миллионлари — «МОСКВА» (17.30).

Озодлик нақадар нашъали сўз — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ТЕЛЕВИЗОР

18 НОЯБРЬ

ЯКШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.00 Кўрсатувлар программаси. 9.30 Янгиликлар. **Ўзбек тилида:** 9.40 «До-ре-ми-фа-соль». Болалар учун музикали кўрсатув (такрорий кўрсатув). 10.10 «Талагай ботир». Қўғирчоқ фильм. **Рус тилида:** 10.25 Кичкинтойлар учун. «Ўйлаб топ». **Москва кўрсатади.** 11.00 Кўрсатувлар программаси. 11.05 Янгиликлар. 11.10 Рангли телевидение. Ўқувчилар учун. «Будильник». 11.40 Спорт программаси. 1 Эркин кураш бўйича СССР кубоги. Киевдан олиб кўрсатилади. 2. Рангли телевидение. Бадиий гимнастика бўйича жаҳон чемпионати. Нидерландиядан олиб кўрсатилади. (ёзиб олинган). 12.40 Концерт. 13.00 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 14.00 Ўқувчилар учун. «Ҳовлимиз болалари». Иккинчи воқеа. Кўп серияли телевизион спектакль премьераси. 14.30 Рангли телевидение. «Музикали киоск». 15.00 Рангли телевидение. Мультипликацион фильмлар программаси. 15.30 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув. 16.30 Адабий асарларни экранлаштириш. «Арафа». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади.** 17.55 Кўрсатувлар программаси. **Ўзбек тилида:** 18.00 Ўқувчилар учун. «Ўқувчилар бригадасида». 18.30 Адабий театр. «Олтин қўллар» 19.00 «Ахборот» информацион программаси. (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 19.15 Халқаро панорама. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 19.45 Ўн минут музика. 19.55 Телевизион миниатюралар театри (Такрорий кўрсатув). 20.35 «Ахборот» информацион программаси. 20.55 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун программа. **Москва кўрсатади.** 22.15 «Вақт» информацион программаси. 22.45 Хоккей бўйича халқаро учрашув. ЧССР — Швеция. Чехословакиядан олиб кўрсатилади. 3-тайм. 23.30 Концерт. 00.15 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. ЎҚУВ ПРОГРАММАСИ. **Ўзбек тилида:** 10.00 Ўқитувчилар учун консультация. Уйғуннинг болалар учун ёзган асарлари. 10.30 Сиртда ўқиётган студентлар учун. Физика. 11.30 Инглиз тилидан бешинчи машғулот. «Студентнинг иш куни». 12.00 Назарий механика. 13.00 Немис тили. 13.30 Олий математика (рус тилида). 14.00 Француз тилидан тўртинчи машғулот. **Москва кўрсатади.** 17.55 Рангли телевидение. «Киносаёҳатчилар клуби». 18.55 Шеърият. Шота Руставели. **Тошкент кўрсатади.** 19.15 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 19.45 «Голубой огонёк» саҳифаларида. 20.50 Рангли телевидение. «Гувоҳнинг ғойиб бўлиши». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади.** 22.15 Киноэкран янгиликлари. Реклама (рус тилида). 22.35 «Кинокўзгуда — ҳаёт». Кинокўрсатув. (ўзбек тилида).

Учинчи программа. 17.55 дан **ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.**

ЛОМБАРД ХИЗМАТИНГИЗГА ҲОЗИР!

Агар сиз узоқ муддатли командировкага кетаётган бўлсангиз ва ёнингиздаги қимматбаҳо буюмларингизни сақлаш учун қолдиришни истасангиз

Агар сиз пулга жуда зарур бўлиб қолсангиз-у, уни топишнинг иложи бўлмаса

ТОШКЕНТ ШАҲАР ЛОМБАРДИГА ТАШРИФ БУЮРИНГ.

Ломбард гаровга уч ой муддатга қарз беради, сўнгра қарздорга буюмини қайтариб олиш учун бир ойлик имтиёз ҳам берилади.

Ломбард ойига қарздан фойдаланилгани учун 0,7 процент ва буюм сақланилгани учун 0,4 процент ҳақ олади.

Қимматбаҳо металлар ва улардан ясалган буюмлар гаровга қўйилганда буюм баҳосининг 90 проценти, бошқа гаровларга эса буюмнинг 75 процентига қадар ҳажмда қарз берилади.

Топширилган ҳар бир буюм учун қарзнинг максимал ҳажми — 200 сўм.

Ломбард буюмларни қарз бермасдан тўрт ой муддатга сақлаш учун қабул қилади, сўнгра қўшимча ҳақ тўлаш эвазига уч ойга имтиёз беради.

Ломбард гаровга топширилган буюмларга берилган қарз ва улар ни сақлаганлик учун ундириладиган ҳақни буюмларни қайтариб олиш пайтида, уларни қарз бермай сақлаганлик учун эса олдиндан бутун муддатга олинади.

Ломбард қарздан фойдаланиш ёки буюмни сақлашнинг бутун муддати мобайнида, белгиланган тўла қимматида қабул қилинган буюмлар учун жавобгардир.

Гаров билети йўқолган тақдирда ломбардга топширилган буюмларнинг белгиларини айтиб ариза бериш лозим.

ЛОМБАРД ГАРОВГА ВА САҚЛАШ УЧУН ҚУЙИДАГИЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ:

Тилла буюмлар, гиламлар, гилам буюмлар, мўйна ва мўйна буюмлар, тайёр кийимлар, жун газламалар, биллур, сувенирлар, трикотаж, оддий қўл ва стол тилла соатлар, приёмниклар, янги пойфзал, жун одеяллар, бахмал, шойи гобеленлар, тўрпардалар, чинни идишлар, бадиий чинни буюмлар.

Ломбардга фойдаланиб, 20 процентгача ўз қийматини йўқотган буюмлар топшириш тавсия этилмайди.

Ломбард адреси: Глинка кўчаси, 13-уй (2, 3, 18, 54-автобуслар, 9, 11, 14, 21, 24-трамвайларнинг «Киров боғи» бекати). Телефон: 55-28-39.

Октябрь район халқ маорифи бўлими, район касаба союз ташкилоти ҳамда 186-мактаб коллективи шу мактабнинг илмий бўлим мудири А. М. Тўхтамуродовга онаси

Фотима ТУХТАМУРОДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми 4 бет.
17 НОЯБРЬ, 1973 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ.

ИНДЕКС 64579. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р — 03833. Нашр В — 2343.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33.02.49 дан 33.02.58 гача, Эълонлар бўлими — 33.81.42.